

Protokół kontroli	1
1 Sprawy organizacyjne	2
1.1 Statut.....	3
1.2 Regulamin wynagradzania	4
1.3 Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk.....	9
1.4 Stawiski Klub Pań	11
2 Realizację zadań ustawowych muzeum.	13
2.1 Opracowanie i inwentaryzacja zbiorów	13
2.2 Warunki przechowywania zbiorów.....	26
2.3 Działalność upowszechnieniowa i promocyjna	28
3 Planowanie działalności merytorycznej muzeum.	28
4 Struktura przychodów Muzeum.	31
4.1 Finansowanie Muzeum przez Starostwo Powiatowe	33
5 Realizację wydatków na działalność programową i utrzymanie muzeum.....	35
5.1 Zobowiązania	35
5.2 Rachunkowość	36
6 Gospodarowanie środkami przekazanymi na działalność inwestycyjną Muzeum.	39

Protokół kontroli

Muzeum im Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku, ul. Gołębia 1 (05-807) Leśna Podkowa, o numerze ewidencji statystycznej: 017267508, zwanego w dalszej treści "Muzeum".

Kontrolę przeprowadziła Małgorzata Orłowska - główny specjalista kontroli państwowej z Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli na podstawie upoważnienia nr 056311 z dnia 28 maja 2007 r. w okresie od dnia 28 maja 2007 r. do 20 lipca 2007 r. z przerwami w dniach 25 czerwca do 5 lipca 2007 r. [Dowód: akta kontroli str.1]

Kontrolą objęto funkcjonowanie Muzeum oraz ochronę zasobów muzealnych w latach 2005 – 2007 (I kwartał), a także materię objętą skargą, która wpłynęła do Najwyższej Izby Kontroli w dniu 29 sierpnia 2006 r.

Dyrektorem Muzeum jest od 27 listopada 2006 r. Pani dr Alicja Matracka – Kościelny, w okresie od 19 grudnia 2006 r. do 30 kwietnia 2007 r., jako pełniąca obowiązki, a od 1 maja powołana na stanowisko dyrektora Muzeum.[Dowód: akta kontroli str. 2 - 3]

Poprzednio w okresie od 23 sierpnia 1984 r. do 27 listopada 2006 r. Dyrektorem Muzeum był Pan Oskar Koszutski. [Dowód: akta kontroli str. 4 - 7]

Ilekroć w niniejszym protokóle użyto sformułowania:

- ⇒ ustawa o muzeach - oznacza to ustawę z dnia z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. (Dz. U. z 2007 r., Nr 97, poz. 5, ze zm.);
- ⇒ ustawa o finansach publicznych - oznacza to ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005, Nr 249, poz. 2104 ze zm.);
- ⇒ ustawa o działalności kulturalnej - oznacza to ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001, Nr 13, poz. 123 ze zm.)
- ⇒ rozporządzenie Ministra w sprawie zasad wynagradzania - oznacza to rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 23 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności

działalność w zakresie upowszechniania kultury (Dz. U. z 1999, Nr 45, poz. 446 ze zm.);

⇒ rozporządzenie w sprawie ewidencjonowania muzealiów – oznacza to rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach, w którym określił zasady sporządzania kart ewidencyjnych i prowadzenia inwentarzy muzealnych, terminy przeprowadzania spisów muzealiów (Dz. U. z 2004 r. Nr 202, poz. 2073)

⇒ rozporządzenie w sprawie zabezpieczenia zbiorów – oznacza to rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 15 października 2003 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów w muzeach przed pożarami, kradzieżami i innymi niebezpieczeństwami grożącymi zniszczeniem lub utratą muzealiów oraz sposobów przygotowania zbiorów do ewakuacji w razie powstania zagrożenia (Dz. U. z 2003, Nr 193, poz. 1892)

W toku kontroli ustalono, co następuje:

1 Sprawy organizacyjne

Muzeum zostało utworzone na mocy Zarządzenia Nr 12 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 20 lutego 1984 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Kultury, jako realizacja zapisu testamentowego Jarosława Iwaszkiewicza. Jarosław Iwaszkiewicz uczynił na rzecz Skarbu Państwa – Ministerstwa Kultury zapis domu mieszkalnego wraz z przyległą działką gruntu. Zapis objął również całe wyposażenie domu. Po śmierci Jarosława Iwaszkiewicza Sąd sporządził spis komorniczy obejmujący wszystkie elementy wyposażenia domu, zbiory biblioteczne, obrazy, archiwa, meble. Spis komorniczy przekazany został w dniu 4 września 1984 r. powołanemu na stanowisko Dyrektora Panu Oskarowi Koszutskiemu.

Zarządzeniem nr 2 wojewody warszawskiego z dnia 27 stycznia 1993 r. Muzeum został nadany statut.

Z dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie art. 145 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 ze zm.) jednostki samorządu terytorialnego przejęły od wojewodów do prowadzenia, jako zadanie własne, instytucje kultury wpisane do rejestru prowadzonego przez Wojewodę i działające na terenie danego powiatu lub gminy. Stosownie do art. 145 ust. 1 cytowanej ustawy Powiat Grodziski przejął

Muzeum do prowadzenia, z dniem 1 stycznia 1999 r., a Rada Powiatu nadała mu Statut (Uchwała nr 98 z dnia 24 lutego 2000 r.).

1.1 Statut

Muzeum działa na podstawie Statutu stanowiącego załącznik do Uchwały nr 98/2000 Rady Powiatu Grodziskiego z dnia 24 lutego 2000 r. Organizatorem Muzeum był Powiat Grodziski. Zostało ono wpisane do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Starostę Grodziskiego pod poz. 17/92. Działania statutowe Muzeum określone w § 7 dotyczyły między innymi:

- ⇒ gromadzenia dóbr kultury i materiałów dokumentacyjnych, w zakresie biograficznym odnoszącym się do osób i twórczości Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów oraz osób z nimi związanych;
- ⇒ inwentaryzowania, katalogowania i naukowego opracowywania zgromadzonych muzealiów i materiałów dokumentacyjnych;
- ⇒ przechowywania gromadzonych zbiorów, w warunkach zapewniających im pełne bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych;
- ⇒ zabezpieczania i konserwacji posiadanych zbiorów;
- ⇒ udostępnienia posiadanych zbiorów do celów naukowych, oświatowych;
- ⇒ urządzania wystaw oraz publikowania wyników badań naukowych, katalogów, przewodników – z zakresu swojej działalności;
- ⇒ prowadzenie działalności oświatowej, popularyzatorskiej oraz biblioteki;
- ⇒ opieki nad budynkiem oraz otaczającymi go parkiem i ogrodem. [Dowód: akta kontroli str. 31 - 35]

Stosownie do § 14 statutu Dyrektor Muzeum zarządza całokształtem jego działalności, czuwa nad jego mieniem i jest za nie odpowiedzialny. [Dowód: akta kontroli str. 34]

Przy Muzeum działała 7 osobowa Rada Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 36]

Strukturę organizacyjną ustalił (pismem bez znaku i bez daty) Pan Oskar Koszutski – były dyrektor Muzeum. Z przedłożonego pisma wynikało, między innymi że:

- ⇒ dyrektor – starszy kustosz - odpowiadał za „całość prac” oraz „zajmował się Archiwum Ikonograficznym”;

- ⇒ Alicja Matracka – Kościelny – st. kustosz kurator działalności upowszechnieniowej, zajmowała się upowszechnianiem działalności Muzeum i zbiorami muzycznymi,
- ⇒ Ewa Cieślak – kustosz była odpowiedzialna za zbiory biblioteczne,
- ⇒ Małgorzata Bojanowska – kustosz – odpowiadała za zbiory rękopisów.

Przy Muzeum działało Stowarzyszenie Twórcze „Ogród Sztuk i Nauk”, którego Prezesem jest Pani Alicja Matracka – Kościelny.

Jedną z form działalności zewnętrznej Muzeum był „Stawiski Klub Pań”, prowadzony przez kustoszy Małgorzatę Bojanowską i Ewę Cieślak. [Dowód: akta kontroli str. 75 - 76]

1.2 Regulamin wynagradzania

1. W Regulaminie wynagradzania pracowników Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów (bez daty dziennej), obowiązującym od 15 czerwca 2000 r., Dyrektor Oskar Koszutski zagwarantował pracownikom, że mogą otrzymywać 100% wynagrodzenia za okres niezdolności do pracy, jednak nie za dłuższy czas niż 33 dni zwolnienia lekarskiego (§ 6). Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.) w art. 11 ust. 1 stanowi, że miesięczny zasiłek chorobowy, wynosi 80 % podstawy wymiaru zasiłku.

Pan Oskar Koszutski zeznał, że takie uprawnienia pracowników wynikały z układu zbiorowego pracowników instytucji kultury. Zostały one przeniesione do regulaminu z tego układu. W chwili gdy pracownicy kultury wywalczyli sobie lepsze warunki zatrudnienia, zmieniły się przepisy, co powodowało ogromne zamieszanie w instytucjach kultury. [Dowód: akta kontroli str. 426 - 427]

2. Dyrektor Muzeum Oskar Koszutski w regulaminie wynagradzania pracowników ustalił zasady korzystniejsze dla pracowników niż wynikające z rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie zasad wynagradzania. Korzystniejsze rozwiązania dotyczyły:
 - a. wysokości nagród jubileuszowych za długoletnią pracę. I tak pracownikom przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:
 - ⇒ 100% miesięcznego wynagrodzenia - po 20 latach pracy (o 25% więcej niż wysokość określona w powyższym rozporządzeniu),
 - ⇒ 200% miesięcznego wynagrodzenia - po 25 latach pracy (więcej o 100%),

- ⇒ 300% miesięcznego wynagrodzenia - po 30 latach pracy, (więcej o 100%),
- ⇒ 400% miesięcznego wynagrodzenia - po 35, 40, 45 i 50 latach pracy, (o 100% więcej).

- b. Wysokości dodatku funkcyjnego dla dyrektora ustalonego w Regulaminie wynagradzania na 160% od najniższej stawki wynagrodzenia zasadniczego z tabeli wynagrodzeń stanowiącej załącznik do Regulaminu, podczas gdy cytowane rozporządzenie Ministra Kultury w załączniku nr 2 pkt III. „Tabela wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego pracowników zarządzających” określało wysokość dodatku funkcyjnego do 150%.
- c. Wyższej niż określona w rozporządzeniu minimalna stawka zaszeregowania w poszczególnych kategoriach , np. w I kategorii o 110 zł, a w ostatniej (XXI) o 450 zł.
- d. Ustalenia jednorazowej odprawy pieniężnej (dla pracowników przechodzących na rentę lub emeryturę) w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia – po przepracowaniu co najmniej 30 lat, podczas gdy w cytowanym powyżej rozporządzeniu Ministra Kultury (§ 12) stawka ta wynosi trzymiesięczne wynagrodzenie. [Dowód: akta kontroli str. 8 - 28]

Pan Oskar Koszutski zeznał, że ustalił regulamin wynagradzania na podstawie wypowiedzianego układu zbiorowego pracowników kultury. Na warunkach ustalonych w rozporządzeniu Ministra Kultury zatrudniani byli pracownicy nie objęci układem zbiorowym. [Dowód: akta kontroli str. 426]

- 3. Zagadnienia związane z funkcjonowaniem w Muzeum Regulaminu wynagradzania pracowników badane były w 2006 r. (sprawozdanie audytowe sporządzono w dniu 15 listopada) przez Arkadiusza Godulę - Audytora Powiatu Grodzkiego. Przeprowadzone postępowanie audytowe wykazało, że:

(...) W dniu 27 marca 2003 r. na zwołanym zebraniu dyrektor Oskar Koszutski poinformował pracowników Muzeum o podjęciu decyzji o zawieszeniu części świadczeń i przedstawił pracownikom zarządzenie w tej sprawie. Zarządzenie podpisane zostało przez 3 osoby, pozostali się sprzeciwili. W listopadzie 2004 r. w Muzeum została przeprowadzona kontrola przez Państwową Inspekcję Pracy (PIP), która wykazała, że regulamin wynagradzania pracowników został zawieszony, z naruszeniem przepisów art. 9¹ Kodeksu Pracy, w zakresie: zachowania niezbędnego trybu

zawieszenia regulaminu poprzez zawarcie porozumienia z pracownikami, uzyskania akceptacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego oraz przekazania informacji właściwemu miejscowo inspektorowi pracy. PIP poleciła wypłacenie pracownikom – Pani Ewie Świdlickiej - świadczeń przysługujących na podstawie zawieszonego regulaminu. Ponieważ Dyrektor Oskar Koszutski odmawiał wypłaty roszczeń Pani Ewa Świdlicka zaskarżyła sprawę do sądu. Sąd Rejonowy w Pruszkowie – Oddział IV Wydział Pracy w dniu 17 stycznia 2006 r. ogłosił wyrok w sprawie z powództwa Ewy Świdlickiej, uznał roszczenia powódki i zasądził wypłatę przez Muzeum kwoty 7.234,8 zł. Sąd uznał jednocześnie Dyrektora Muzeum – Oskara Koszutskiego odpowiedzialnym za naruszenie przepisów Kodeksu Pracy.

Rozstrzygnięcie Sądu w sprawie Pani Ewy Świdlickiej, otworzyło drogę pozostałym pracownikom Muzeum do wysuwania roszczeń o wypłatę zaległych świadczeń.”
[Dowód: akta kontroli str. 46 - 47]

Roszczenia złożyły: Alicja Matracka – Kościelny, Zofia Dziecioł oraz Jadwiga Bińkowska. [Dowód: akta kontroli str. 139]

Stwierdzono, że Dyrektor Muzeum – Pan Oskar Koszutski:

- ⇒ zawarł z Panią Alicją Matracką – Kościelny ugodę sądową (w dniu 14.07.06), na podstawie której zobowiązał się wypłacić powódce kwotę 5.450 zł. [Dowód: akta kontroli str. 145]
- ⇒ Pani [...] ¹ – w dniu 21.01.07 r. złożyła pisemne oświadczenie o rezygnacji z roszczeń finansowych wobec Muzeum, po zawarciu ugody z byłym Dyrektorem Panem Oskarem Koszutskim, w zamian za „zagwarantowanie prawa do zamieszkiwania w zajmowanym lokalu” w Stawisku,
- ⇒ Pani [...] ² w dniu 21.01.07 r. złożyła pisemne oświadczenie o rezygnacji z roszczeń finansowych wobec Muzeum, po zawarciu ugody z byłym Dyrektorem Panem Oskarem Koszutskim, w zamian za umorzenie spłaty pożyczki z funduszu socjalnego na kwotę 1 tys. zł. [Dowód: akta kontroli str. 509 - 510]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że zawieszenie zostało wykonane zgodnie z przepisami prawa pracy, jako rezultat nacisków ze strony organizatora na

¹ Wyłączenie, ze względu na art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 5 Ustawy o dostępie do informacji publicznej, wyłączenie jawności w związku z ochroną prywatności osoby fizycznej. Wyłączenie dokonane przez kontrolera

² Wyłączenie, ze względu na art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 5 Ustawy o dostępie do informacji publicznej, wyłączenie jawności w związku z ochroną prywatności osoby fizycznej. Wyłączenie dokonane przez kontrolera

ograniczenie funduszu płac (...). Tryb ten był uzgodniony z załogą, na zebraniu, a decyzja została podpisana przez wszystkich pracowników.

Decydując się na ten tryb nie do końca wiedział, że trzeba zawiadomić inspektora pracy. Uważał, że nie musi tego robić. Liczył, że służby kadrowe zwrócą mu na to uwagę. Gdyby nie było sporu między nim a pracownicą, sprawa przeszła by bez zastrzeżeń.

Podał również, że „po kolejnych żądaniach zwolnień ze strony organizatora – przedstawiłem Pani Świdlickiej, że będę musiał prawdopodobnie – obok innych drastycznych zwolnień - ograniczyć jej etat o jedną czwartą. Odbyło by się to z najmniejszą szkodą dla Muzeum. Następnego dnia Pani Świdlicka poszła na zwolnienie lekarskie, które trwało pół roku. Starła się o rentę, której nie dostała, a zaczęły się donosy i kontrole. A po ustaniu zwolnienia, jej wniosek o powrót do pracy uznałem za niezasadny z wyżej wymienionych powodów”. [Dowód: akta kontroli str. 427]

W dniu 27 listopada 2006 r. Zarząd Powiatu Grodziskiego uchwałą nr. 383 rozwiązał stosunek pracy z Dyrektorem Muzeum – Oskarem Koszutkim bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków służbowych. [Dowód: akta kontroli str. 5 - 7].

Uzasadnieniem do zwolnienia dyrektora było: nie założenie ksiąg inwentarzowych oraz nieprzeprowadzenie inwentaryzacji zbiorów bibliotecznych, archiwalnych, pozwolenie na bezumowne korzystanie z majątku Muzeum przez osoby trzecie (pasieka) i nie uregulowanie zasad organizacji pracy, brak instrukcji obiegu dokumentów finansowych. [Dowód: akta kontroli str. 5]

Były Dyrektor Muzeum Oskar Koszutki zaskarżył wypowiedzenie pracy do Sądu Rejonowego w Pruszkowie. W wyniku postępowania przeprowadzonego w dniu 27 marca 2007 r. zawarto ugodę, na podstawie której:

- ⇒ stosunek pracy z Oskarem Koszutkim rozwiązany został „za porozumieniem stron”, z dniem 15 marca 2007 r.,
- ⇒ Starosta zobowiązał się do wypłacenia Oskarowi Koszutskiemu wynagrodzenia za okres od 28 listopada 2006 r. do 15 marca 2007 r. (17.347, zł);
- ⇒ Starosta zobowiązał się do wypłaty Oskarowi Koszutskiemu kwoty 15.131,22zł , z tytułu:
 - wynagrodzenia chorobowego – 755,22 zł;

- wyrównania dodatku za wysługę lat – 5.264,0 zł;
- wyrównania nagrody jubileuszowej – 9.112,00 zł. [Dowód: akta kontroli str. 90 - 91]

Łącznie koszty niezgodnego z przepisami zawieszenia regulaminu wynagradzania pracowników Muzeum przez byłego Dyrektora Pana Oskara Koszutkiego wyniosły kwotę 40.773,39 zł, z czego:

- ⇒ 18.038,93 zł wypłacone w 2006 r. Pani Ewie Świdlickiej i Pani Alicji Matrackiej – Kościelny,
- ⇒ 22.734,46 zł wypłacone w 2007 r. Panu Oskarowi Koszutskiemu – byłemu dyrektorowi Muzeum. [Dowód: akta kontroli str.92 - 93]

Pan Oskar Koszutki zeznał, że nie zgłaszał roszczeń płacowych, wtedy gdy inni pracownicy je zgłosili (chcąc z nich zrezygnować i poczekać na ich przedawnienie). W momencie audytu prowadzonego przez audytora powiedziałem, że jak długo pracuję nie będę zgłaszać roszczeń, ale jak zostałem zwolniony zgłosiłem roszczenia wobec Starostwa. W wyniku ugody zawartej ze Starostwem otrzymałem środki, za które mogę obecnie żyć to znaczy: uzupełnienie nagrody jubileuszowej, dodatku stażowego, części środków za okres pozostawania bez pracy pomiędzy 28 listopada 2006 r. a 1 marca 2007 r. Ugoda sądowa przewidywała również możliwość wystąpienia do Starostwa o ewentualne wypłacenie mi dodatku terenowego za okres jego nie pobierania tj. od lipca 2004 do 28 listopada 2006. Dodatek ten wynosił 264 zł. miesięcznie. Wszystkie te środki będą bardzo istotnie rzutować na moją przyszłą emeryturę. [Dowód: akta kontroli str. 427]

Pani Alicja Matracka – Kościelny w złożonych wyjaśnieniach podała między innymi, że skierowała w tej sprawie w grudniu ub. r. prośbę na piśmie o pomoc prawną do Organizatora Muzeum oraz zapytanie do Państwowej Inspekcji Pracy. Niestety nie uzyskałam dotychczas odpowiedzi od Organizatora Muzeum. Natomiast z mojej interpretacji stanowiska PIP (niekoniecznie prawidłowej, gdyż nie jestem prawnikiem, a na zasięganie porad prawnych nie ma środków w budżecie Muzeum) wynika, że likwidacja regulaminu musi być poprzedzona uzyskaniem zgody wybranych przedstawicieli załogi, ponieważ po proponowanej zmianie zasady wynagradzania byłyby mniej korzystne dla pracowników. W tej sytuacji nie można liczyć na akceptację przez pracowników planowanych zmian, zwłaszcza, że wynagrodzenia w Muzeum w Stawisku są znacznie niższe niż płace pracowników w innych podobnych

instytucjach. Regulamin ten w pewnym stopniu rekompensuje te niskie płace. [Dowód: akta kontroli str. 478]

1.3 Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk

Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk działa przy Muzeum od chwili powołania, tj. od 1994 r. Audyt przeprowadzony przez Audytora Starostwa Powiatu Grodziskiego wykazał, że w dniu 1 września 2004 r. – w wyniku zaleceń pokontrolnych Starostwa zawarta została umowa pomiędzy Stowarzyszeniem Ogród Sztuk i Nauk a Muzeum, która opisywała wzajemne prawa i obowiązki pomiędzy Stowarzyszeniem a Muzeum. Ze strony Stowarzyszenia umowę podpisała Prezes Alicja Matracka – Kościelny – obecnie Dyrektor Muzeum. Audytor pozytywnie ocenił dorobek kulturalny Stowarzyszenia w zakresie współorganizowanych przez Muzeum i Stowarzyszenie imprez kulturalnych. Zastrzeżenia audytu dotyczyły interpretacji pkt.3 powyższego umowy a w szczególności:

- ⇒ wymiernych zasad współfinansowania imprez,
 - ⇒ określenia odpowiedzialności za negocjowanie stawek honorariów z wykonawcami i udziału w tym przedstawicieli Muzeum,
 - ⇒ odpowiedzialności za zobowiązania wobec ZAIKS (wskazanie osób odpowiedzialnych za podpisanie umowy licencyjnej oraz określenia zasad partycypacji w wynagrodzeniach autorskich),
 - ⇒ zasad finansowania kosztów pośrednich jak koszty rozmów telefonicznych, energii elektrycznej, zaproszeń, obsługi (abonament strony internetowej)
 - ⇒ zasad współodpowiedzialności za bezpieczeństwo zbiorów i ewentualne szkody wyrządzone podczas imprez,
 - ⇒ opłat za wstęp do Muzeum w trakcie trwania imprez dla członków Stowarzyszenia.
- [Dowód: akta kontroli str. 71,432 - 434]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że jego zdaniem zasady były uregulowane, ustnie z prezes Stowarzyszenia. Koszty ZAIKS zostały uregulowane pomiędzy księgową a Stowarzyszeniem.[Dowód: akta kontroli str. 430]

Pani Alicja Matracka – Kościelny – obecny dyrektor i Prezes Stowarzyszenia Ogród Nauk podała między innymi, że precyzyjne ustalenie zasad podziału kosztów organizacji imprez nie było możliwe z następujących powodów:

- ⇒ Dyrektor Muzeum nigdy nie określał, jaką kwotę w rocznym budżecie Muzeum przeznaczy na organizację imprez kulturalnych; w 2005 i 2006 r. wielokrotnie

stwierdzał, że na tę działalność nie ma środków w ogóle, toteż w ostatnich latach Muzeum przeznaczało na tę działalność środki pochodzące głównie z kwot pozyskanych ze sprzedanych biletów na te imprezy; wysokość wpływów z biletów także trudno przewidzieć,

- ⇒ Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej, dochodami są składki członkowskie i dotacje; wszystkie pozyskane dochody Stowarzyszenie przeznaczało na działalność statutową, a zatem na działalność kulturalną w Stawisku.
- ⇒ Wśród zapisów obowiązujących obie strony od początku nawiązania współpracy znajduje się ustalenie, że wszelkie wpływy z organizowanych imprez, tj. pieniądze ze sprzedanych biletów wpływają wyłącznie do kasy Muzeum;

Ponadto z wyjaśnień wynika, że musi być zawarta w pełni formalna umowa, która w sposób precyzyjny określi prawa i obowiązki obu stron. Podstawą będą uregulowania przyjęte w Regulaminie Współpracy. Jednak ustalenie sztywnego podziału kosztów organizacji wspólnych przedsięwzięć kulturalnych może doprowadzić do braku możliwości ich realizacji ze względu na opisane powyżej niepewności dotyczące środków finansowych, które Muzeum, a także Stowarzyszenie mogą przeznaczyć na działalność kulturalną.[Dowód: akta kontroli str. 475]

Pani Alicja Matracka – Kościelny wyjaśniła, że według jej głębokiego przeświadczenia pełnienie obecnie funkcji Dyrektora Muzeum i Prezesa Stowarzyszenia nie stanowi konfliktu interesów, a wręcz przynosi efekt synergiczny i tylko dlatego zgodziła się po raz kolejny kandydować na funkcję Prezesa Stowarzyszenia Ogród Sztuk i Nauk, pełniąc w tym czasie funkcję po. Dyrektora Muzeum. Podała między innymi, że:

- ⇒ Pełni funkcje Prezesa Stowarzyszenia społecznie, i była inicjatorką i jedynym prezesem Stowarzyszenia od chwili jego powołania.
- ⇒ Celem powołania w 1994 r. Stowarzyszenia przy Muzeum była przede wszystkim pomoc w finansowaniu i wspieraniu działalności kulturalnej, na którą dyrektor Muzeum przeznaczał minimalne środki finansowe, a jako kurator działalności upowszechnieniowej czuła się w obowiązku poszukiwać sposobów poprawienia tej sytuacji. Cele te zawarte zostały w statucie Stowarzyszenia.
- ⇒ Przy muzeach powstają coraz liczniej „Stowarzyszenia Przyjaciół ” . Stowarzyszenia te mają za zadanie podstawowe „promowanie” danego muzeum. Składki członkowskie wpływają na konto tych Stowarzyszeń, muzea udostępniają natomiast bezpłatnie członkom Stowarzyszenia Przyjaciół... pomieszczenia na spotkania,

zabrania, i oczywiście na wszystkie organizowane muzealne imprezy, członkowie tych stowarzyszeń otrzymują także zazwyczaj bezpłatnie wszystkie muzealne publikacje. Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk jest od 1994 r. rodzajem „Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum w Stawisku”, ale o znacznie większych przyjętych w założeniach i praktyce obowiązkach wobec Muzeum.

- ⇒ Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej, dochodami są składki członkowskie i dotacje; wszystkie pozyskane dochody Stowarzyszenie przeznaczało na działalność statutową, a zatem na działalność kulturalną w Stawisku
- ⇒ Stowarzyszenie wspiera działalność Muzeum merytorycznie. Wspieranie to polega na współorganizacji z Muzeum imprez kulturalnych, co w praktyce oznacza: czynne zaangażowanie członków Stowarzyszenia w realizację poszczególnych przedsięwzięć w Muzeum, jak m.in. wygłoszenie prelekcji, występ z koncertem czy aktorskimi prezentacjami tekstów bez pobierania honorarium,
- ⇒ Muzeum nie przekazuje nigdy żadnych środków finansowych ani rzeczowych Stowarzyszeniu. Jedynym świadczeniem Muzeum na rzecz Stowarzyszenia było nieodpłatne udostępnianie pomieszczenia na przeprowadzenie Walnych Zebrań (wyborczych) co dwa lata.
- ⇒ Muzeum – zgodnie z zawartą umową licencyjną z ZAiKS – jako główny organizator imprez i instytucja, w której imprezy się odbywają odprowadza należności z tytułu odbytych imprez do ZAiKS. Repertuar imprez współorganizowanych w Muzeum przez Stowarzyszenie w ok. 99% nie podlega ochronie ZAiKS; toteż po sprawdzeniu przesłanych przez Muzeum programów imprez – większość kwot podlega zwrotowi.

Przedłożyła również informacje o działalności Stowarzyszenia Ogród Sztuk i Nauk. [Dowód: akta kontroli str.474 - 478]

Działalność Stowarzyszenia Ogród Sztuk i Nauk nie była przedmiotem kontroli Najwyższej Izby Kontroli.

1.4 Stawiski Klub Pań

W dniu 7 grudnia 2000 r. Pan Oskar Koszutski – Dyrektor Muzeum powołał, w formie zarządzenia, w treści którego nie podano podstawy prawnej, „Stawiski Klub Pań” – jako dodatkową, niestatutową formę działalności Muzeum. Prowadzenie działalności Klubu zlecił, jako działalność społeczną, dwóm kustoszkom Paniom Małgorzacie Bojanowskiej i Ewie Cieślak. [Dowód: akta kontroli str. 388 - 396]

Zeznając w charakterze świadka Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że „powyższe zdania w zarządzeniu uważa za niefortunne i niezamierzone. Miała to być jedna z form statutowej działalności Muzeum. Prowadzenie Klubu było działaniem w zakresie obowiązków służbowych kustoszek. Zobowiązane zostały prowadzić Klub, nie otrzymywały za to świadczeń finansowych. Była to forma działalności wymuszona poleceniami właściciela - Starostwa – żeby prowadzić działania na rzecz społeczności lokalnej i przez nas zaakceptowana”. [Dowód: akta kontroli str. 430]

W zarządzeniu tym Dyrektor Muzeum ustalił, że klub ma być samowystarczalny finansowo, a uczestniczki klubu mają wpłacać składki klubowe w wysokości 10 zł. Składki powyższe nie były wpłacane do kasy Muzeum. Nie obciążył natomiast klubu kosztami związanymi z organizacją i obsługą imprez: światło, wykorzystywanie pracowników Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 388 - 399]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że „początkowo nie było składek. Potem była to decyzja samych uczestniczek klubu. Nie wchodziłem w to, miałem zaufanie do Pań prowadzących klub. Dopiero po zatrudnieniu nowej księgowej, Pani Ślizankiewicz uświadomiła mi, że jest to nieprawidłowe. Traktowałem składki, jako fundusze wewnątrz klubowe. Niewielkie koszty związane funkcjonowaniem Klubu zaliczałem w koszty funkcjonowania muzeum.” [Dowód: akta kontroli str. 430]

W sprawozdaniu z dnia 15 listopada w 2006 r. z audytu, przeprowadzonego w Muzeum przez Starostwo Powiatowe w Grodzisku wskazano nieprawidłowości dotyczące; prowadzenia przez pracowników Muzeum działalności społecznej w godzinach pracy i nadmiernego obciążenia ww. osób działalnością społeczną. Audytor negatywnie ocenił również fakt nadmiernego zaangażowania się wszystkich 3 pracowników merytorycznych (pań Alicji Matrackiej – Kościelny, Ewy Cieślak i Małgorzaty Bojanowskiej w działalność popularyzatorską i promocyjną Muzeum przy jednoczesnym niewykonywaniu obowiązków statutowych – tj. inwentaryzacji zbiorów. [Dowód: akta kontroli str. 72]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że działalność związana z prowadzeniem Stawiskiego Klubu Pań, zlecona dwóm kustoszkom – Pani Ewie Cieślak i Pani Małgorzacie Bojanowskiej – jako ich działalność społeczna, obciążająca je nadmiernie pracą i spowodowała opóźnienia w inwentaryzacji zbiorów. Dodał również, że „sporządzanie inwentarzy jest często traktowane jako praca techniczna i nie bardzo lubiane przez pracowników merytorycznych. W większości Muzeów inwentarze sporządzają

wyspecjalizowane służby podlegające głównemu inwentaryzatorowi, korzystające jedynie z merytorycznej pomocy innych pracowników. Należy również dodać, że Pani Bojanowska prowadząc prace inwentaryzacyjne realizowała je w ten sposób, że były one właściwie nie spisem inwentarza a katalogiem zbiorów. W sytuacji naszego Muzeum i specyfiki przejmowania majątku, braki w inwentaryzacji nie stanowiły i nie stanowią zagrożenia dla majątku Muzeum. Nie zmienia to faktu, że nie została ona dokończona – moim zdaniem – w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami w wyżej wymienionych powodów”. [Dowód: akta kontroli str. 430]

Przedłożonego kontrolującej przykładowego „Protokołu ze spotkania Stawiskiego Klubu Pań w dniu 15 kwietnia 2007 r.” wynika, że:

- ⇒ składki członkowskie zbierane były przez Panie Ewę Cieślak i Małgorzatę Bojanowską, a osoby wpłacające odznaczane były w arkuszu kalkulacyjnym,
- ⇒ nie były wydawane pokwitowania,
- ⇒ z ujętych na liście 121 członków i członkiń Klubu do 15 kwietnia żadnej składki nie zapłaciło 91 osób, tj. ponad 75%;
- ⇒ do kasy Muzeum na podstawie dokumentu KP wpłacono 210 zł – jako wpływy ze składek Stawiskiego Klubu Pań. [Dowód: akta kontroli str. 391 - 396]

Powyższy sposób zbierania składek potwierdziła Dyrektor Muzeum Pani Alicja Matracka – Kościelny oraz podała, że należy zachować działalność Klubu, którą oceniła jako wartościową. Aby uregulować status prawny optymalnym rozwiązaniem byłoby - zdaniem Pani Dyrektor - przekształcenie „Stawiskiego Klubu Pań” w Stowarzyszenie mające swoją osobowość prawną i współpracujące z Muzeum na podstawie zawartej umowy. Podstawową zaletą takiego rozwiązania jest: eliminacja wątpliwości prawnych związanych z funkcjonowaniem Klubu, uzyskanie możliwości pozyskiwania środków na działalność kulturalną przez taką organizację oraz ograniczenia kosztów Muzeum ponoszonych na tę działalność. [Dowód: akta kontroli str. 478]

2 Realizację zadań ustawowych muzeum.

2.1 Opracowanie i inwentaryzacja zbiorów

Stosownie do postanowień Statutu Muzeum celem jego funkcjonowania było inwentaryzowanie, katalogowanie i opracowanie muzealiów i materiałów dokumentacyjnych.

Kontrole, w latach 2004, 2005 i 2006 (audyt), prowadzone w Muzeum przez służby kontrolne Starostwa Grodziskiego ujawniły nieprawidłowości w zakresie prowadzenia inwentaryzacji muzealiów. Stwierdzono między innymi następujące fakty:

- ⇒ nie przeprowadzono prac inwentaryzacyjnych wszystkich muzealiów;
- ⇒ nie przeprowadzono spisu z natury umożliwiającego wykrycie przypadków kradzieży i zniszczeń muzealiów,
- ⇒ stwierdzono przypadki nieoznakowania muzealiów;
- ⇒ brakowało kart ewidencyjnych muzealiów lub były wypełnione niezgodnie z przepisami;
- ⇒ nie powiadamiano organów policji, organizatora ani Ministerstwa Kultury o kradzieżach muzealiów. Dyrektor Muzeum nie podejmował kroków w celu ustalenia osób odpowiedzialnych i zapobieżenia podobnym przypadkom w przyszłości. [Dowód: akta kontroli str. 61, 94 - 136]

Z przeprowadzonego w 2006 r. przez Arkadiusza Godulę - Audytora Powiatu Grodziskiego (sprawozdanie audytowe sporządzono w dniu 15 listopada) postępowania audytowego wynika, że:

- ⇒ były Dyrektor Muzeum Oskar Koszutski Zarządzeniem nr 1 z 7 lipca 2004 r. nakazał przeprowadzenie spisu wszystkich muzealiów. Do końca 2004 r. spis z natury przeprowadzono jedynie w dziale „dzieła sztuki i przedmioty użytkowe”;
- ⇒ nie przeprowadzono spisu w działach: zbiory biblioteczne, archiwum literackie i korespondencyjne, zbiory ikonograficzne,
- ⇒ w styczniu 2006 r. były Dyrektor Muzeum zaproponował organizatorowi przedłużenie terminu zakończenia spisu kontrolnego do 30 listopada 2006 r. [Dowód: akta kontroli str. 61]

Z informacji przedłożonej audytorowi przez byłego Dyrektora Muzeum Pana Oskara Koszutskiego w dniu 29.05.06 r. wynikało, że:

- ⇒ w całości zinwentaryzowane były zbiory w dziale muzykalia, łącznie 3541,
- ⇒ zbiory w dziale dzieła sztuki przedmioty sztuki użytkowej obejmowały 1148 pozycji inwentarzowych, z czego 1064 pozycje posiada pełną dokumentację ewidencyjną, a więc karty katalogu naukowego oraz fotografie identyfikacyjne; na obiekty naniesione

zostały odpowiednie sygnatury. Pozostałe pozycje wymagają założenia kart inwentarzowych i sporządzenia fotografii;

- ⇒ w Bibliotece do inwentarza wpisanych jest 7024 pozycje księgozbioru iwaszkiewiczowskiego, co stanowiło 30% całości;
- ⇒ Archiwum: inwentarz rękopisów i maszynopisów autorskich Anny Iwaszkiewiczowej zawiera 66 pozycji, a archiwum Jarosława Iwaszkiewicza – 248 pozycji, do inwentarza korespondencyjnego wpisana jest korespondencja 120 osób spośród ponad 3000 korespondujących z Iwaszkiewiczami;
- ⇒ księga inwentarzowa fotografii zawiera 45 pozycji – albumów; pozostały zbiór luźnych fotografii nie jest zinwentaryzowany, a posegregowany w grupy tematyczne. Nie zostało wpisanych do inwentarza 552 sztuki pocztówek. [Dowód: akta kontroli str. 137 - 138]

Stosownie do obowiązujących zakresów czynności za opracowanie i inwentaryzację zbiorów odpowiadali:

- ⇒ Pan Oskar Koszutski (były dyrektor Muzeum) – za inwentaryzację zbiorów dzieł sztuki – muzealia i archiwum fotograficzne, [Dowód: akta kontroli str. 137]
- ⇒ Pani dr Alicja Matracka – Kościelny – za prowadzenie i nadzór nad archiwum muzycznym, [Dowód: akta kontroli str. 80 - 81];
- ⇒ Pani Małgorzata Bojanowska – za prowadzenie, porządkowanie, inwentaryzację archiwum korespondencji Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, archiwum rodzinnego Lilpopów, archiwum rękopisów obcych oraz gromadzenie, inwentaryzowania i opracowanie nabytków rękopiśmienniczych, [Dowód: akta kontroli str.78]
- ⇒ Pani Ewa Cieślak – za prowadzenie biblioteki muzealnej, w tym opracowanie i inwentaryzację zbiorów i ich uzupełnianie. [Dowód: akta kontroli str. 77]

Wszystkie ww. osoby, w dokumentach na których nie było daty, przejęły odpowiedzialność materialną za powierzone im zbiory. [Dowód: akta kontroli str. 77 a), 79, 81]

W dniu 24 stycznia 2007 r. w dokumentach skierowanych do Pani Dyrektor Alicji Matrackiej – Kościelny:

- ⇒ Pani Kustosz Małgorzata Bojanowska oświadczyła, że nie może przejąć odpowiedzialności materialnej za powierzone jej zbiory archiwum, ponieważ nie

została ukończona inwentaryzacja tych zbiorów, a klucze do pomieszczenia, w którym znajdowały się archiwalia były w jej posiadaniu dopiero od 1998 r. [Dowód: akta kontroli str. 439]

⇒ Pani Kustosz Ewa Cieślak oświadczyła, że nie może przejąć odpowiedzialności materialnej za powierzone jej zbiory biblioteki, ponieważ książki są przechowywane w niezamkniętych szafach w piwnicy, bibliotece i pracowni, a jedynie część książek jest zinwentaryzowana. [Dowód: akta kontroli str. 440]

W styczniu 2007 r. na prośbę po. Dyrektora Pani Alicji Matrackiej – Kościelny stan inwentaryzacji zbiorów w Muzeum został oceniony przez:

⇒ dr Andrzeja Stogę – Głównego Inwentaryzatora zbiorów z Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie,

⇒ starszych kustoszy z Działu Rękopisów Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie – Pana Tadeusza Januszewskiego i Panią Wiesławę Kordaczuk.

Z przedłożonych opinii wynika, że:

⇒ „Księgozbiór znajdujący się w piwnicy nie był zinwentaryzowany, a warunki przechowywania książek były złe z powodu wilgoci i zagrzybionych ścian. Karty katalogu naukowego muzealiów nie zawierały danych dotyczących wyceny, miejsca przechowywania, pochodzenia ani numerów negatywów. Księga inwentarzowa muzealiów prowadzona była na ogół poprawnie lecz przy wielu pozycjach brakowało danych dotyczących wartości, wymiarów, źródła pochodzenia. Nie prowadzono inwentarza (pomocniczego) przedmiotów nie zakwalifikowanych jako muzealia, a stanowiących własność Muzeum (np. współczesne kopie)”. [Dowód: akta kontroli str. 146]

⇒ „Do Księgi inwentarzowej – nie spełniającej wymogów obowiązujących norm wprowadzono 25% zbioru archiwaliów. Nie była prowadzona odrębna „Księga Inwentarzowa Rękopisów” do której wpisywane powinny być literaria, listy, korespondencja. Prowadzenia takiej księgi wymagają normy stosowane w muzeach i bibliotekach. Nie były policzone karty zbioru rękopisów. Czas potrzebny do zinwentaryzowania całości zbiorów oceniony został na 6 do 7 miesięcy”. [Dowód: akta kontroli str. 147]

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów były prowadzone następujące Inwentarze:

a. Archiwum:

W archiwum – według numerów umieszczonych na teczkach archiwalnych znajdowało się 721 teczek archiwaliów zawierających od kilku do kilkuset stron rękopisów, podzielonych na:

- ⇒ Archiwum Literackie Jarosława Iwaszkiewicza – 248 teczek,
- ⇒ Archiwum Korespondencji – 276 teczek,
- ⇒ Archiwum Anny Iwaszkiewiczowej – 60 teczek,
- ⇒ Archiwum Rodzinne Lilpopów i Iwaszkiewiczów – 75 teczek.

Księgę inwentarzową bez pieczętki i nazwy Muzeum, zatytułowaną „Księga inwentarzowa muzealiów artystycznych” z nieopisaną pierwszą stroną: przedłożono kontrolującej – jako „starą książkę inwentarzową”. Zawierała ona wpisy rękopisów i maszynopisów autorskich Jarosława Iwaszkiewicza. Do książki wpisanych zostało 177 teczek, tj. 25,5% wszystkich archiwaliów, w pozycjach o numerach od 1 do 248. W inwentarzu występowała luka w numeracji pomiędzy numerami 159 a 230 – łącznie 71 numerów. W księdze:

- ⇒ brakowało daty dokonania wpisu do inwentarza przy wszystkich wpisanych pozycjach, co uniemożliwiało ustalenie okresu, w jakim był prowadzony inwentarz,
- ⇒ brakowało wyceny – przy 61 pozycjach, tj. 34,5% wpisanych,
- ⇒ wartość muzealiów wpisana do omawianego inwentarza ołówkiem ustalona była w „Spisach komorniczych” pochodzących z lat 1982 – 1984 sporządzonych przy przejściu majątku Jarosława Iwaszkiewicza, podpisanych między innymi przez Marię Iwaszkiewicz – córkę pisarza. W inwentarzu nie było informacji o dokonywaniu przeszacowania zbiorów. [Dowód: akta kontroli str. 156 - 159]

Wzór książki inwentarzowej, przystosowany do spisu muzealiów, nie spełniał obowiązujących norm przy inwentaryzowaniu rękopisów. Znajdowały się w nim informacje zbędne przy wpisie rękopisów, jak: wymiary (wysokość, szerokość), informacje o autorze, szkole, wytwórni oraz materiale z jakiego jest sporządzony przedmiot.

Księga była przesnurowana i związana, ale nie zalakowana. [Dowód: akta kontroli str. 160 - 169]

Kontrolującej przedłożono również nową – przepisowaną księgę inwentarzową, do której dokonano wpisu 165 pozycji inwentarzowych (od pozycji 1 – do 166) – ujętych już w poprzedniej księdze, z luką w numeracji – brakowało pozycji 159. Stwierdzono, że:

- ⇒ księga nie była zatytułowana, przesznurowana ani zalakowana, brakowało informacji od kiedy prowadzenie jej zostało rozpoczęte,
- ⇒ brakowało daty dokonania wpisu – przy wszystkich pozycjach inwentarzowych,
- ⇒ brakowało określenia wartości muzealiów w odniesieniu do 42 pozycji (25,5% wpisanych), w pozostałych pozycjach wartość została wpisana ołówkiem, a ustalona w pochodzących z lat 1982 – 1984 „Spisach komorniczych”. [Dowód: akta kontroli str. 170 - 173]

Do inwentarza archiwum Anny Iwaszkiewiczowej wpisano 60 pozycji. Księga, przesznurowany i opieczętowany segregator, nie zawierała informacji dotyczących źródła pochodzenia archiwaliów ani ich wyceny. [Dowód: akta kontroli str. 174 - 178]

Do inwentarza korespondencyjnego, złożonego z 14 luźnych kart wpiętych do segregatora wpisana została korespondencja od 120 osób spośród ponad 3000 korespondujących z Iwaszkiewiczami. [Dowód: akta kontroli str. 179 - 180]

Pani kustosz Małgorzata Bojanowska odpowiedzialna za inwentaryzację zbiorów archiwalnych podała między innymi, że:

- ⇒ zbiory muzealne, w tym archiwum, powinny zostać zinwentaryzowane w okresie tworzenia Muzeum. Określano to mianem „Muzeum w organizacji”, które było wtedy zamknięte dla zwiedzających i nie prowadziło żadnych działań o charakterze zewnętrznym;
- ⇒ uznano fakt posiadania spisu komorniczego za wystarczająco określający stan posiadania i zabezpieczający zbiory. Uznano wtedy także, iż nie należy inwentaryzować nierozpoznanego do końca i nieuporządkowanego materiału.
- ⇒ decyzja o nie sporządzeniu inwentarza przed uporządkowaniem zbiorów archiwalnych była błędna, nie tylko ze względów prawno-proceduralnych, lecz także z powodów kadrowo-organizacyjnych; prac bieżących w funkcjonującym Muzeum przybywało, natomiast ubywało pracowników zajmujących się zbiorami wyżej wymienionych działów archiwum.

- ⇒ w 1992 albo 1993 r. oddano pod Jej opiekę archiwum korespondencyjne, a następnie przekazano archiwum Anny Iwaszkiewiczowej, archiwum rodzinne i obce, z którym to faktem przekazywania nie łączyły się żadne czynności proceduralne;
- ⇒ Prace nad inwentaryzacją były zapowiadane przez Dyrektora, lecz nieustannie przesuwały się w czasie z powodu różnych bieżących, wydawało się pilniejszych prac. Pracownicy odpowiedzialni za prace inwentaryzacyjne nie mogli skupić się nad nimi w związku z brakiem możliwości ich systematycznego prowadzenia – można się było nimi zajmować w czasie wolnym od innych obowiązków.
- ⇒ Z polecenia dyrektora Muzeum prowadzona inwentaryzacja była nadmiernie rozbudowana, jeśli chodzi o opis przedmiotu. Wynikało to z podjętej przez dyrektora decyzji o dokonywaniu zapisu w Księdze inwentarzowej muzealiów artystycznych nie dostosowanej do materiału rękopisu i maszynopisu autorskiego. Za jednostkę inwentaryzacyjną przyjęto zespół rękopisów lub maszynopisów będący autorskim zbiorem zatytułowanym. Są to teczki zawierające karty luźne, zeszyty, kołonoatniki, maszynopisy, bloki, księgi itd. [Dowód: akta kontroli str. 408 - 412]

Pani Kustosz Małgorzata Bojanowska podała również, że brak pełnej inwentaryzacji archiwum nie był wynikiem jej zaniechania czy zaniedbań, ale efektem: braku czasu i niemożności wykonania tak rozmaitych, rozległych, absorbujących czasowo zadań. (należy jednak w bardzo mocny sposób podkreślić fakt, iż zadania te są bardzo istotne w wypełnianiu przez Muzeum jego misji i statutowych obowiązków i nie mogą w związku z tym zostać zawieszona), narzucenia zbyt rozbudowanej a zbyt technicznej metody opisu inwentaryzacyjnego, zastosowania nieodpowiedniej księgi de facto utrudniającej inwentaryzację, jednoczesnego inwentaryzowania i pracy nad katalogiem, skierowania do pracy nad inwentaryzacją w archiwów tylko jednej osoby (dopiero w marcu 2007 r. ustalono, iż przy inwentaryzacji pomagać będą w zakresie numerowania kart pracownicy pomocniczy). [Dowód: akta kontroli str. 408 - 415]

Księga inwentarzowa archiwaliów nie spełniała wymogów określonych w § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz. U. z 2004, Nr 202, poz.2073), w zakresie: określenia wartości zabytku w dniu nabycia oraz numeracji, przesnurowania kart, opieczutowania końca sznurów, braku potwierdzenia przez dyrektora liczby kart, co powinno

zostać stwierdzone poprzez umieszczenie na okładce stosownej klauzuli i podpisu. [Dowód: akta kontroli str. 151 - 182]

Z wyjaśnień Pani Małgorzaty Bojanowskiej – kustosz w Muzeum wynika, że na początku marca 2007 r. specjaliści z Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza zasugerowali, że aby Muzeum mogło wywiązać się z terminu zakończenia prac inwentaryzacyjnych wyznaczonego na koniec 2007 r. należy m. in. skoncentrować się na dokonywaniu jedynie wpisów inwentarzowych i zrezygnować z bardzo dokładnego opisu obiektu (z uwzględnieniem opisów wymaganych przy pracach mających na celu opracowanie katalogu) i zastosować opis skrócony, jaki powszechnie stosuje się w inwentarzach, ograniczony do następujących kategorii opisu kategorii: numer inwentarzowy, nazwa zbioru z podaniem liczby stron i informacji o technice zapisu (rkps., masz., druk), wartość, sposób nabycia, uwagi – nr wcześniejszych spisów.

Specjaliści z Działu Rękopisów w Muzeum Literatury przedstawili sugestię, by zaniechać wpisywania do prowadzonej Księgi Inwentarzowej i przepisać ją od nowa stosując zapis skrócony w stosunku do poprzedniego, wypracowany w Dziale Rękopisów Muzeum Literatury. Zalecono również by posłużono się Księgą Inwentaryzacyjną, której wzór przygotowano w Dziale Rękopisów Muzeum Literatury. Zawieszenie wpisów do Księgi Inwentarzowej prowadzonej do marca 2007 r. automatycznie unieważniło tę księgę. Stała się jedynie materiałem pomocniczym przy dokonywaniu wpisów (w formie zalecanej) do nowej Księgi Inwentarzowej, które były dokonywane na podstawie samego obiektu i poprzedniego wpisu. Księga Inwentarzowa przedstawiona jako jedyna obowiązująca została przedstawiona w trakcie pracy nad nią i tylko dlatego nie spełniała wymogów określonych w Par. 3 ust. 1 i 2 Rozporządzenia z dnia 30 sierpnia 2004 w sprawie ewidencjonowania muzealiów. [Dowód: akta kontroli str.418 - 414]

Wartość archiwaliów wpisywana była zwykłym ołówkiem, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 4 ww., według którego wpisy do dokumentacji ewidencyjnej dokonywane są w sposób trwały i czytelny, niedopuszczalne jest jakiegokolwiek zacieranie treści dokonywanych zapisów, koniecznych poprawek dokonuje się czerwonym atramentem i potwierdza podpisem upoważnionej osoby.

Kustosz Pani Małgorzata Bojanowska podała, że były dyrektor – Pan Oskar Koszutski podjął decyzję, że do rubryki wartość ma przynosić, jeśli jest to możliwe, kwotę wartości danej pozycji i zapisywać ją ołówkiem, a tam gdzie nie jest to możliwe, pozostawiać puste rubryki.

Dyrektor zaznaczył również, że po zakończeniu wpisywania archiwów do Księgi Inwentarzowej zostanie powołany rzeczoznawca w celu wyceny wszystkich pozycji. Moment ten będzie uznany za moment przejęcia zbiorów a data tego przejęcia będzie obowiązywała dla całej Księgi inwentarzowej. Nowy Dyrektor, Pani Alicja Matracka-Kościelny nie podjął dotąd innej decyzji w tej sprawie w związku z powyższym przyjmuję, iż decyzja poprzedniego dyrektora mnie obowiązuje. [Dowód: akta kontroli str. 415]

- b. Inwentarz zbiorów nutowych** złożony był z dwóch ksiąg inwentarzowych zawierających wpisy od 1 do 1840 oraz od 1841 – 3441. Inwentarz sporządzono w latach 1985 (pierwszy wpis 16 lipca) do 1897 (ostatni wpis 29 listopada) prowadzony był poprawnie.

Nie został założony inwentarz płyt winylowych z kolekcji Jarosława Iwaszkiewicza. Pani Alicja Matracka – Kościelny podała, że sporządzenie inwentarza „fonoteki” nie zostało przypisane żadnemu z pracowników. Zbiór ten będzie zinwentaryzowany w pierwszej kolejności po zinwentaryzowaniu archiwum literackiego, zabytkowego księgozbioru i archiwum fotograficznego. [Dowód: akta kontroli str. 528]

- c. Inwentarz zbiorów fotograficznych pn. Muzealia – Archiwum Fotograficzne** to 12 luźnych kart, wpiętych do skoroszytu. Wpisane było 45 pozycji inwentarzowych - albumów fotograficznych. Wszystkie wpisy dokonano jednego dnia – 1 grudnia 2003 r.

W rubryce „uwagi” wpisana była wartość albumu. I tak:

- ⇒ przy 43 pozycjach inwentarzowych wpisane były dwie wyceny – nowa i dawna – wynikająca ze spisu komorniczego,
- ⇒ przy 2 pozycjach – wpisano cenę dawną.

Do „inwentarza” nie były wpisywane pojedyncze fotografie. [Dowód: akta kontroli str. 181]

Jako inwentarz fotografii przedłożono kontrolującej księgę, która nie spełniała wymogów określonych w § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie ewidencjonowania muzealiów w zakresie numeracji, przesnurowania kart, opieczutowania końca sznurów, braku potwierdzenia przez dyrektora liczby kart, co powinno zostać stwierdzone poprzez umieszczenie na okładce stosownej klauzuli i podpisu. [Dowód: akta kontroli str.462 - 471]

Do księgi oprócz albumów zostały wpisane fotografie pojedyncze np.

- ⇒ pod poz. 20 – „pocztówki luzem” 35 sztuk,

⇒ pod poz. 21 „Pocztówki luzem - Europa” 80 sztuk,

⇒ pod poz. 92 – „zbiór fotografii z lat 1925 – 1976” – format mały 240 sztuk.

⇒ pod poz. 94 – „zbiór fotografii z lat 1925 – 1976” – format duży i średni .130 sztuk.[Dowód: akta kontroli str. 462 - 472]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że w archiwum fotograficznym znajduje się w osobnej teczce zbiór fotografii dotyczących Miasta Ogrodu Podkowa Leśna, będących własnością Towarzystwa Przyjaciół Miasta Ogrodu Podkowa Leśna.
[Dowód: akta kontroli str. 434]

d. Nie został zinwentaryzowany księgozbiór Muzeum.

Inwentarz zbiorów bibliotecznych obejmował 6 ksiąg inwentarzowych księgozbioru. Do inwentarza wpisane zostało (według stanu na dzień 12 czerwca 2007 r.) 10.602 pozycje. Wpisów dokonywano w latach 1988 – 2007. Efektywność inwentaryzowania księgozbioru zestawiono w poniższej tabeli.

Rok	liczba zinwentaryzowanych książek
1988	22
1989	26
1990	97
1991	17
1992	11
1993	7
1994	14
1995	0
1996	0
1997	0
1998	146
1999	423
2000	1247
2001	108
2002	48
2003	325
2004	1190
2005	1010
2006	3010
2007	1321
brak daty wpisu	1580
Razem	10602

W ciągu 20 lat prowadzenia inwentarza wpisano 10.602 książki, tj. ok. 530 książek rocznie, przy czym w latach 1994 – 1996 nie zinwentaryzowano żadnej książki, a w 2006 r. zinwentaryzowano 3.010 pozycji, tj. 28,4% wszystkich.

Przyczyny nie zinwentaryzowania księgozbioru – według wyjaśnień kustosz – Pani Ewy Cieślak były następujące:

⇒ konieczność dezynfekcji gazowej i ponownego – tematycznego - ułożenia książek na półkach w piwnicy, co miało miejsce w latach 1986 – 1989;

⇒ prowadzone remonty, w pomieszczeniach na parterze i piętrze i konieczność zabezpieczenia księgozbioru, co dodatkowo spowalniało prace inwentaryzacyjne,

⇒ zbyt mała liczba pracowników merytorycznych w Muzeum oraz zaangażowanie Pani Kustosza w inne zadania, np. przygotowanie do remontu pomieszczeń oraz ekspozycji po remoncie, uzupełnianie księgozbioru podręcznego, udział w inwentaryzacji dzieł sztuki użytkowej, założenie katalogu książek dedykowanych, przewodniczenie komisji inwentarzowej, współorganizacja 7 konkursów recytatorskich, współprowadzenie Stawiskiego Klubu Pań, przygotowywanie lekcji muzealnych. [Dowód: akta kontroli str. 404 - 407]

Pani Ewa Cieślak zobowiązała się do ukończenia inwentaryzacji księgozbioru do końca 2007 r. (według stanu na 19 czerwca 2007 r.) pozostało do wpisu 9.356 pozycje inwentarzowe. [Dowód: akta kontroli str. 404 - 407]

W III Księdze inwentarzowej obejmującej wpisy od 3681 do 5640 nie umieszczono danych dotyczących daty wpisu do inwentarza przy 1580 pozycjach inwentarzowych. W księdze inwentarzowej nr 1 obejmującej wpisy od numeru 1 do 1840 na stronach 24, 25 dokonywano poprawek zamazując część napisu korektorem. Nie było inwentarzy do księgozbioru zgromadzonego w piwnicy Muzeum.

Z wyjaśnień złożonych przez kustosz Panią Ewę Cieślak wynika, że przyczyną powstania powyższych błędów było „przeoczenie”. Natomiast zamazywanie części tekstu korektorem spowodowane było faktem, iż: początkowo podjęto z Dyrektorem Koszutkim decyzję o poprzedzaniu numeru inwentarzowego książek oznaczeniami BA – dla prac własnych J.Iwaszkiewicza, BP – dla książek z piwnicy i B – dla książek z księgozbioru pokojowego. W 1999 roku zdecydowano, że numery inwentarzowe wszystkich książek będą poprzedzane literą B z myślnikiem, a stare oznaczenia zostaną zmienione. [Dowód: akta kontroli str.407]

W złożonych zeznaniach były Dyrektor Pan Oskar Koszutki podał następujące przyczyny braku inwentarzy: „Pierwsza przyczyna polityczna. Muzeum zostało powołane za czasów Gierka. Potem nastąpiły czasy lat osiemdziesiątych i stanu wojennego, które zahamowały tworzenie muzeum. Zbiory zostały zaniedbane. Przez 4 lata rządził tu Pan Piotrowski. Nikt w Ministerstwie Kultury nie podjął działań do przejęcia majątku. Sąd podjął decyzję o przejęciu majątku Iwaszkiewicza na skarb państwa. Ruchomości zostały przekazane do dyspozycji testamentowego spadkobiercy – Ministerstwa Kultury, ale w Ministerstwie nie został wytworzony żaden dokument stwierdzający przyjęcie spadku. Nie można było – mimo moich starań - ustalić „właściciela” i dlatego nie tworzyłem inwentarzy i nie wpisywałem obiektów.

Po komunalizacji zacząłem tworzyć inwentarze, tj. od 2002 r. sporządziłem inwentaryzację, wyceniłem majątek, który został wpisany do ewidencji rachunkowej.

Zbiór nutowy – jedyny, jako najmniejszy, został zinwentaryzowany znacznie wcześniej. Pozostałe Panie opiekujące się zbiorami bibliotecznymi i archiwum literackim miały stosunkowo niewiele czasu na sporządzenie zgodnych z przepisami inwentarzy. Pracowników merytorycznych było 3 Pani Matracka, Cieślak i Bojanowska oraz dyrektor.

Pani Matracka zajmowała się organizacją spotkań i koncertów w ramach stworzonej przez siebie instytucji Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk i inne zadania muzealne podejmowała w ograniczonym zakresie. Panie Bojanowska i Cieślak były specjalnie obciążone pracą, ponieważ nowy właściciel wymagał dodatkowych form działania. Dodatkowo sprawy komplikowały, absorbujące czasowo, kolejne kontrole prowadzone w Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 428]

e. **Księga inwentarzowa muzealiów**, zawierająca wpisy od nr 1 do 1171, prowadzona była poprawnie. Zastrzeżenia dotyczyły:

⇒ braku wpisania wartości – 2 dwóch przypadkach, w tym na 12 stronie inwentarza wpisane były ołówkiem dwie różne wartości wazonu pochodzącego z XIX w (poz. inwent. Sz. 57/p),

⇒ braku wpisania źródła pochodzenia lub wpis skreślony – przy 104 obiektach , tj. 8,9% wszystkich, a w przypadku 29 pozycji inwentarzowych źródło pochodzenia zostało wpisane ołówkiem.

W inwentarzu nie było informacji o przeprowadzonym skontrum zbiorów. [Dowód: akta kontroli str. 183 - 191]

Z analizy wybranych losowo 151 kart katalogu naukowego wynika, że obiektów 20 wpisanych do inwentarza muzealiów (13,2% zbadanych) nie miało założonych kart katalogu naukowego.

Oskar Koszutski były dyrektor zeznał, że jest pewien że w momencie kiedy odchodził były wszystkie karty katalogu naukowego mogły być wyjęte już po jego zwolnieniu. Część kart została zrobiona w latach osiemdziesiątych, a następnie ja osobiście je uzupełniłem poza godzinami pracy. [Dowód: akta kontroli str. 428]

W przypadku pozostałych 131 kart katalogu stwierdzono, że na :

⇒ 7 kartach (5,5%) nie naniesiono stempla ani nazwy muzeum,

- ⇒ 4 (3,1%) - nie określono wartości obiektu,
- ⇒ 103 (78,6%) - brakowało informacji o dacie i sposobie nabycia,
- ⇒ 4 (3,1%) - nie opisano techniki wykonania ani materiału,
- ⇒ 8 kartach (6,1%) - nie naniesiono wymiarów obiektu,
- ⇒ 88 kartach (67,2%) – nie było ustalonego autora,
- ⇒ 7 kartach (5,3%) – nie zamieszczono kraju wytworzenia,
- ⇒ 6 kartach (4,5%) – nie zamieszczono daty powstania zabytku,
- ⇒ 131 kart (wszystkie) - nie zawierały numeru inwentarzowego negatywu;
- ⇒ 2 (1,5%) - nie było fotografii,
- ⇒ 56 (42,7%) - brakowało oceny stanu zachowania,
- ⇒ 129 ((98,5%) nie zawierało informacji o przeprowadzonych zabiegach konserwatorskich,
- ⇒ 108 (82,4%) nie wpisano pochodzenia przedmiotu,
- ⇒ 84 (64,1%) brakowało miejsca przechowywania przedmiotu;
- ⇒ 59 (45,0%) nie było daty jej sporządzenia,
- ⇒ 61 (46,6%) nie było nazwiska lub podpisu (albo jednego i drugiego) osoby sporządzającej kartę. [Dowód: akta kontroli str. 192 - 196]

Osobą odpowiedzialną za opracowanie zbioru muzealiów był były dyrektor Muzeum – Pan Oskar Koszutski, który zeznał, że drobne, wymienione powyżej braki, w kartach wynikały z różnych metod ich wypełniania i mogą być bardzo szybko uzupełnione. Nie podpisywał kart sporządzonych przez siebie. Numery inwentarzowe negatywów nie były wpisane, ponieważ nie istnieje taki spis. Negatywy częściowo są wpisane do spisów komorniczych, ale nie kompletnie. Założenie inwentarza negatywów planowane było na czas dalszy – po zakupieniu specjalnego skanera negatywowego, umożliwiającego ich identyfikację i pozwalających wyeliminowanie wielokrotnie powtarzających się tych samych negatywów. Skaner został kupiony w zeszłym roku. Nie zmienia to faktu, że nie ma obowiązku prowadzenia tego typu inwentarzy pomocniczych. [Dowód: akta kontroli str. 428]

Stosownie do wyjaśnień złożonych przez Panią Alicję Matracką – Kościelny termin zakończenia inwentaryzacji archiwum rękopisów i zabytkowego księgozbioru wyznaczony został do końca 2007 r. (pismne oświadczenia 2 osób odpowiedzialnych za powyższe zbiory – P. Małgorzaty Bojanowskiej i P. Ewy Cieślak), inwentaryzacja zbiorów fotograficznych oraz uzupełnienie kart katalogu naukowego planowane są w 2008 r. Przy obecnym stanie zatrudnienia nie jest możliwe wykonanie tych prac w 2007 r. [Dowód: akta kontroli str. 480]

2.2 Warunki przechowywania zbiorów

1. W księdze inwentarzowej muzealiów zaewidencjonowane były ogółem 1171 obiekty: meble, wyposażenie, obrazy, porcelana. Wartość muzealiów wynikająca z ewidencji wynosiła 10.406,0 tys. zł. [Dowód: akta kontroli str. 501]

W latach 2005 – 2007 majątek Muzeum zwiększył się o 10 obiektów, tj. o 7.641 zł, z czego 8 obiektów zakupiono za kwotę 7.341 zł, a w formie darowizny otrzymano 2 o wartości 300 zł. [Dowód: akta kontroli str. 200]. Zakupiono: portret Jarosława Iwaszkiewicza (6.000 zł), litografie krajobrazów Ukrainy – rodzinnych stron Jarosława Iwaszkiewicza (1293 zł). [Dowód: akta kontroli str. 484 - 499]

2. Dniu zakończenia kontroli budynek posiadał sygnalizację napadu i włamania poprzez system telewizji przemysłowej. [...] ³ Skradzione zostały wówczas:

⇒ „Portret Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów” autorstwa Stanisława Ignacego Witkiewicza, o wartości 200 tys. zł

⇒ 2 kandelabry z brązu i mosiądzu o wartości 12 tys. zł,

⇒ 2 statuetki – o wartości 21 tys. zł

Muzealiów nie odzyskano, a Policja umorzyła prowadzone śledztwa z powodu nie wykrycia sprawców włamania. [Dowód: akta kontroli str. 518 - 523]

⇒ [...] ⁴ [Dowód: akta kontroli str. 524 - 527]

3. W pomieszczeniach muzeum i magazynach zbiorów bibliotecznych (w piwnicy) oraz magazynie zbiorów archiwalnych (na poddaszu) nie była badana i zapisywana temperatura powietrza ani wilgotność.

³ wyłączenie z powodu tajemnicy przedsiębiorcy art. 5 i art. 8 ust. 5 Ustawy o dostępie do informacji publicznej, wyłączenia dokonał kontroler

⁴ wyłączenie z powodu tajemnicy przedsiębiorcy w oparciu o art. 5 i art. 8 ust. 5 Ustawy o dostępie do informacji publicznej wyłączenia dokonał kontroler

W magazynie bibliotecznym znajdującym się w piwnicy – brak było wentylacji, na ścianie zewnętrznej znajdował się grzyb. W trakcie kontroli NIK (w dniu 16 czerwca 2007 r.) mgr.inż. Włodzimierza Domińczyka – na zlecenie Pani Alicji Matrackiej – Kościelny – Dyrektora Muzeum ocenił stan techniczny budynku. Z oceny wynika między innymi, że:

- ⇒ dachówka, obróbki blacharskie, orynowanie wymagają szczegółowego przeglądu przed okresem zimowym,
 - ⇒ podpitka okapu ze względu na liczne uszkodzenia i ubytki wymaga pełnego remontu,
 - ⇒ taras nad werandą wymaga rekonstrukcji,
 - ⇒ w poziomie I piętra uszkodzone były płyty tarasu, balustrady oraz odwodnienie.
- [Dowód: akta kontroli str. 502 - 507]

W złożonych wyjaśnieniach Pani Alicja Matracka – Kościelny podała, że podjęła między innymi następujące działania: na początku roku br. w ramach przeprowadzanego remontu wykonano okratowanie okna w pomieszczeniu kasjera i ochrony, przeniesiono księgowość i kasę na parter budynku, zgodnie ze wskazaniem audytu wewnętrznego, wystąpiła o zwiększenie dotacji Organizatora Muzeum o 110.000zł, głównie na cele remontowe i ochronę fizyczną Muzeum, przedstawiła stan Muzeum na zebraniu dwóch Komisji Rady Powiatu: Polityki Społecznej i Promocji (w rezultacie przyznano 70.000zł), wystąpiła do Ministerstwa Kultury o przyznanie środków na elektroniczny system zabezpieczenia dostępu do pomieszczeń muzealnych oraz na system sygnalizacji i zabezpieczenia pożarowego (przyznano kwotę 25.000zł. wystarczającą tylko na elektroniczny system zabezpieczenia dostępu do pomieszczeń muzealnych), zebrała oferty na wykonanie elektronicznego systemu zabezpieczenia dostępu do pomieszczeń muzealnych oraz na wykonanie niezbędnych prac remontowych w zakresie wymiany podbitki dachowej oraz remontu tarasu. [Dowód: akta kontroli str. 480 - 481]

4. W Muzeum nie było instalacji przeciwpożarowej.

Świadek Oskar Koszutski – były dyrektor Muzeum zeznał, że nie było instalacji przeciwpożarowej ponieważ, według posiadanych przez niego wiedzy istniejący system alarmowy informuje również o pożarze, a zrobienie systemu pożarowego, bez systemu zraszania ognisk pożaru nie ma, jego zdaniem sensu. Ponadto taki system również stanowi zagrożenie dla zbiorów. Oczywiście, jest że na prawdziwy system przeciwpożarowy nie było nigdy pieniędzy w budżecie Muzeum.[Dowód: akta kontroli str. 429]

5. Z przeglądu dokonanego w 2007 r. przez dr Alicję Matracką Kościelną wynika, że najpilniejszych prac konserwatorskich wymaga 16 obiektów. Z czego zabiegom konserwatorskim poddano w 2006 r. 3 obiekty, co kosztowało Muzeum 5.675 zł. Wykonano renowację intarsjowanej komody, wymieniono sukno na biurku i poddano konserwacji ramę obrazu. [Dowód: akta kontroli str. 500].

Nakłady na konserwację zbiorów stanowiły 1,1% kosztów Muzeum ogółem.

2.3 Działalność upowszechnieniowa i promocyjna

W 2006 r. Muzeum odwiedziło 2026 osób, w tym 1314 osoby (64,9%) w grupach zorganizowanych.. W stosunku do roku 2005 Muzeum odwiedziło o 798 osób (28,3%) mniej. W Muzeum nie była prowadzona ewidencja umożliwiająca ustalenie: liczby osób, które odwiedziły Muzeum w celu pogłębienia wiedzy o Iwaszkiewiczach, jaką część zwiedzających stanowili uczestnicy organizowanych w Muzeum imprez kulturalnych oraz jaką część stanowiła młodzież szkolna.

W Muzeum w 2006 r. zorganizowanych zostało 6 wystaw (tytułów) – o jedną mniej niż w roku poprzednim. W wystawach i imprezach organizowanych w Muzeum uczestniczy od 50 – 150 osób.

Działalność oświatowa Muzeum polegała między innymi na zorganizowaniu w latach 2005 i 2006 42 imprez, w tym odczytów i sympozjów (11 w 2005 r. i 7 w 2006), spektakli teatralnych (odpowiednio 1 i 2), koncertów (23 i 17).

W Muzeum nie była prowadzona ewidencja, na podstawie której możliwe byłoby oddzielenie działalności upowszechnieniowej prowadzonej przez Muzeum i Stowarzyszenie Ogród Sztuk i Nauk lub Muzeum i Stawiski Klub Pań.

Dla dzieci i młodzieży zorganizowano w 2005 r. 4 lekcje muzealna, a w 2006 – 9. Organizowany był również konkurs recytatorski. [Dowód: akta kontroli str. 201, 240 - 250]

3 Planowanie działalności merytorycznej muzeum.

1. W latach 2005 – 2007 wielkości dotacji dla Muzeum ustalana była przez Starostę Powiatu Grodziskiego.

Koszty w planach finansowych Muzeum ujęte były w układzie rodzajowym w podziale na amortyzację, wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń, świadczenia na rzecz pracowników, energię, usługi obce, podatki. Wielkości kosztów Muzeum dostosowywało do planowanych przychodów, na które składała się dotacja podmiotowa otrzymywana od

organizatora, środki z programów operacyjnych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz. przychody własne. [Dowód: Akta kontroli str. 211 – 212, 235 - 237]

Muzeum nie planowało kosztów jednostkowych poszczególnych typów działalności tj. konserwacji, działalności oświatowej, zakupu muzealiów. Wynikało to z przyjętych przez Muzeum zasad prowadzenia rachunkowości jedynie w układzie rodzajowym kosztów tj. na kontach zespołu „4 koszty według rodzajów. Muzeum nie prowadziło natomiast rachunku kalkulacyjnego kosztów (Zespół 5), który umożliwiał przyporządkowanie kosztów do miejsc ich powstawania i typów działalności np. konserwacji, wystaw, organizowania imprez, działalności oświatowej. W wyniku braku takiej ewidencji trudno jest ustalić ile Muzeum przeznaczają rocznie np. na konserwację zbiorów, działalność oświatową, czy organizowania wystaw.

2. Według art. 34 ust. 2 pkt. 1 – 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁵ ujęte w rocznych planach finansowych jednostek sektora finansów publicznych: przychody - stanowią prognozy ich wielkości; wydatki - mogą ulec zmianie, jeżeli: zrealizowano przychody wyższe od prognozowanych, zmiana wydatków nie spowoduje zwiększenia dotacji z budżetu oraz nie zmniejszy wielkości planowanych wpłat do budżetu albo zysków oraz planowanego stanu środków na dzień 31 grudnia roku objętego planowaniem. W treści ust. 3 cytowanego przepisu postanowiono, że zmiany przychodów i wydatków, o których mowa w ust. 2, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym⁶.

Ze sprawozdania z wykonania planu finansowego przychodów wynika, że w roku 2005 Muzeum osiągnęło przychody wyższe niż określone w planie i zrealizowało wyższe wydatki. I tak:

- ⇒ przychody wyniosły 465,3 tys. zł, co stanowiło 101,2% w stosunku do planu po zmianach,
- ⇒ koszty wyniosły 466,5 tys. zł, co stanowiło 101,4% w stosunku do planu po zmianach. Tak więc plan kosztów został przekroczony ogółem o 6,5 tys. zł. Z części opisowej do sprawozdania wynika, że przekroczenie planu zostało spowodowane sytuacją nadzwyczajną – napadem na Muzeum i koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa. W 2005 r. poniesiono nie ujęte w planie wydatki

⁵ Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

⁶ Poprzednio obowiązywał przepis art. 26 ust. 2 pkt. 1 – 2 ustawy z dnia z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 Nr 15, poz.148 ze zm.)w identycznym brzmieniu.

na komputer z oprogramowaniem oraz odtwarzacz DVD (kwota 4.094 zł) i przekroczone plan kosztów w pozycji usługi obce – 2.602 zł. [Dowód: akta kontroli str. 203 – 204, 211 - 227]

Sporządzanie sprawozdań budżetowych oraz sprawdzanie całości dokumentacji finansowej pod względem formalnym i rachunkowym należało do obowiązków głównego księgowego, którą to funkcję w 2005 r. pełniła Pani Krystyna Ślizankiewicz. [Dowód: akta kontroli str. 460 - 460]

Była główna księgowa Pani Krystyna Ślizankiewicz – zeznając w charakterze świadka potwierdziła zrealizowanie zakupu komputerów poza planem, że środków własnych, gdyż były to bardzo ważne zakupy. Dotyczyły sytuacji nadzwyczajnej, jaką było włamanie do Muzeum i bardzo stary sprzęt komputerowy. Uważała – stosownie do złożonych wyjaśnień, że miała prawo do tak niewielkiego przekroczenia kosztów z ważnych powodów. [Dowód: akta kontroli str. 420]

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że funkcjonowanie przepisów dotyczących planowania kosztów nie było przestrzegane. Plan był wielokrotnie zmieniany, co związane było z decyzjami Rady Powiatu, dotyczącymi finansowania Muzeum. Nie potrafił powiedzieć dlaczego nie został zmieniony plan finansowy. Prawdopodobnie te środki zostały wygospodarowane w ostatniej chwili. Miał pełne zaufanie do głównej księgowej. Sprawa według niego była na tyle drobna, że jej nie pamiętał. Sprawozdanie z realizacji planu zostało przyjęte przez służby finansowe Starostwa i uznał, że wszystko jest w porządku. [Dowód: akta kontroli str. 429]

W 2006 r. Muzeum przekroczyło planowane kwoty w następujących kategoriach kosztów:

- ⇒ zużycie materiałów (konto 402), które wyniosły 52.227,22 zł, przy planowanych 6.266 zł, co stanowiło przekroczenie o 725%. Przekroczenie to spowodowane zostało, stosownie do wyjaśnień złożonych przez główną księgową Panią Alinę Jankowską przede wszystkim z powodu zakupów materiałów i wyposażenia w łącznej kwocie 43.517,17 zł związanych z remontem Muzeum,
- ⇒ pozostałe usługi obce (konto 404) kwotę 31.163,93 zł, co stanowiło 197,5% w stosunku do planu i spowodowane było wykonaniem remontu w pomieszczeniach Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 442 - 459]

Z wyjaśnień Pani Aliny Jankowskiej – głównej księgowej Muzeum wynika, że „nie ujęcie zwiększenia wydatkowania środków na te cele w przyjętym planie finansowym

spowodowane było zbyt późnym przekazaniem dotacji celowej przez Ministerstwo Kultury (wrzesień) 2006 r. oraz koniecznością pilnej realizacji wskazań audytu zakończonego w listopadzie 2006 r. Remont dotyczył przeniesienia pomieszczeń księgowości i kasy z piętra na parter budynku i związana z tym przebudowa parteru. [Dowód: akta kontroli str. 443]

Stosownie do art. 11 ust 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁷ naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia. Jest nim również dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do dokonania wydatku powodującego przekroczenie kwoty wydatków ustalonej w rocznym planie finansowym jednostki wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli finansowej.

4 Struktura przychodów Muzeum.

Przychody Muzeum wyniosły 465,3 tys. zł w 2005 r., 504,3 tys. zł w 2006 r. i 132,3 tys. zł w 2007 r. (I kwartał), z czego dotacje w budżetu Starostwa i Ministerstwa Kultury w kwotach 385 tys. zł w 2005 r., 440,8 tys. zł w 2006 r. i 124 tys. zł w I kwartale 2007 r. stanowiły odpowiednio 82,7%, 87,4%, 94,5%.

Przychody własne Muzeum w badanym okresie wyniosły 80,3 tys. zł. w 2005 r., 68,5 tys. zł w 2006 i 7,3 tys. zł w I kwartale 2007 r., co stanowiło odpowiednio 17,3%, 12,6% oraz 5,5%.

Źródłami przychodów własnych Muzeum były przychody z tytułu:

- ⇒ prowadzonej działalności podstawowej (sprzedaży biletów, książek, realizacji imprez oraz przychodów z czynszu), które wyniosły 62,7 tys. zł w 2005 r. 47 tys. zł w 2006 r. i 5,0 tys. zł – w I kwartale 2007 r.,
- ⇒ uzyskanych dotacji pozabudżetowych i darowizn oraz przychody finansowe z tytułu odsetek – 24,2 tys. zł w 2005 r. 59,6 tys. zł w 2006 r. i 0,4 tys. zł w 2007 r. [Dowód: akta kontroli str. 204]

W dokumentach planistycznych Muzeum nie ujmowano wielkości poszczególnych źródeł przychodów własnych (np.: czynsze, imprezy itd.), określano ją globalną kwotą jako „pozostałe przychody operacyjne”. Natomiast wyodrębniano dotacje, w tym dotację podmiotową. [Dowód: akta kontroli str. 211]

⁷ Dz. U. z 2005, Nr 14, poz. 114 ze zm.

Według stanu na 30 kwietnia 2007 r. w księgach Muzeum zaewidencjonowane były nie wyegzekwowane od dwóch kontrahentów należności na łączną kwotę 226 zł. – za wynajmem terenu oraz za udostępnienie fotografii. W obydwu sprawach nie zostały podpisane umowy. [Dowód: akta kontroli str. 208 - 210]

Stosownie do art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest: niepobranie lub niedochodzenie należności Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych albo pobranie lub dochodzenie tej należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia;

Do 2006 r. w Muzeum nie zawierano umów dotyczących wynajmu gruntów lub ich użytkowania, co zostało opisane w sprawozdaniu audytowym, w tym:

- ⇒ ustalenia stanu faktycznego w zakresie bezumownego korzystania z działki wzdłuż ulic Gołębiej i Królewskiej (nr 5), użytkowanej jako parking przez właścicieli restauracji „Biały Dworek”,
 - ⇒ bezumownego korzystania z terenu Muzeum przez szkołę psów „Dagaj”,
 - ⇒ bezumownego korzystania z terenu przez osobę fizyczną – właściciela pasieki.
- [Dowód: akta kontroli str. 50 - 53]

Kontrolującej przedłożono umowy zawarte z: osobą fizyczną – wynajmującą teren pod pasiekę, Ośrodkiem Szkolenia Psów „Dagaj” oraz osobą fizyczną wynajmującą mieszkanie w budynku Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 261 - 275]

Nie została podpisana umowa na wynajem parkingu dla restauracji „Biały Dworek”.

W latach 2005 – 2007 w Muzeum wpływu z czynszu od wynajmowanego terenu i pomieszczeń Muzeum wyniosły: 9,5 tys. zł (nie ujęte w planie przychody) – w 2005 r., 7,0 tys. zł w 2006 r. (83,3% planowanych) oraz 2,1 tys. zł w I kwartale 2007 r., co stanowiło 12,5% planowanych.

Muzeum w latach 2005 – 2007 (I kwartał) nie uzyskiwało wpływów z tytułu wynajmu 900 m² parkingu pod restaurację „Biały Domek”.

Były Dyrektor Pan Ośka Koszutski w wyjaśnieniach złożonych dla Audytora Starostwa podał, że nie posiadał formalno – prawnych uprawnień do zawierania umów cywilno – prawnych. [Dowód: akta kontroli str. 50]

Stosownie do ustaleń audytu zgodnie z decyzją Nr 24/84 z dnia 1984 r. Naczelnik Miasta Podkowa Leśna przekazał nieodpłatnie w użytkowanie teren położony wokół budynku o powierzchni 17.7425 m². Następnie użytkowanie w 1985 r. przekształciło się z mocy prawa w trwały zarząd. Dyrektor zarządzając powierzonym mu mieniem miał prawo oddania części nieruchomości w najem, dzierżawę albo użyczenie. [Dowód: akta kontroli str. 50]

Z treści przeprowadzonego postępowania audytowego wynika, że „w lutym 2006 r. Starostwo w Grodzisku uzyskało decyzję komunalizacyjną Nr 28/P/06, na mocy której podjęto działania w sprawie bezumownego korzystania z części działki Nr 5 (róg Gołębiej i Królewskiej – Restauracja „Biały Dworek”). Ustalono kwotę najmu od stycznia 2006 r. na sumę 4.800 zł netto”[Dowód: akta kontroli str. 50].

Fakt nie zawarcia przez Muzeum umowy w sprawie ww. parkingu potwierdziła Pani Alicja Matracka – Kościelny. [Dowód: akta kontroli str. 474]

Z przedłożonych kontrolującej dokumentów wynika, że Wojewoda Mazowiecki decyzją nr 28/P/02 z dnia 1 lutego 2006 r. podjętą na podstawie art. 60 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – *przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* (Dz. U. Nr 133, poz. 827 ze zm.), w związku z art. 145 ust.1 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. *o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa* (Dz. U. Nr 106, poz. 668) oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (tj. Dz. U z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) stwierdził nabycie przez Powiat Grodziski, z mocy prawa, z dniem 1 stycznia 1999 r., nieodpłatnie własności nieruchomości położonej w Podkowie Leśnej przy ul. Gołębia 1 oraz przejęcie do prowadzenia Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów.[Dowód: akta kontroli str. 515 - 517]

W dniu 10 października 2006 r. Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie – na wniosek Starosty Grodzkiego – (z dnia 11 maja 2006 r. uzupełniony w dniu 27 czerwca 2006 r.) zezwolił Starostwu Grodzkiemu pod względem konserwatorskim „na podział nieruchomości o pow. 17.742,5 m² w Podkowie Leśnej, od strony ul. Gołębiej, wydzielając dwie działki o łącznej powierzchni 3.240 m². [Dowód: akta kontroli str. 514]

4.1 Finansowanie Muzeum przez Starostwo Powiatowe

Starostwo zasilало Muzeum w środki dwa do trzech razy w miesiącu, wielkość zasilania otrzymywanego przez Muzeum wahała się od 7% do 24% rocznej dotacji. Wielkość zasileń zestawiono w poniższej tabeli;

ROK	2005		2006		2007	
styczeń	23 333.00	8%	35 000.00	10%	41 000.00	21%
luty	23 333.00	8%	25 000.00	7%	36 000.00	18%
marzec	28 333.00	10%	25 000.00	7%	48 043.74	24%
kwiecień	30 333.00	10%	25 000.00	7%	48 697.26	24%
maj	23 300.00	8%	25 000.00	7%	25 585.00	13%
czerwiec	28 333.00	10%	30 000.00	8%	199 326.00	100%
lipiec	27 880.00	10%	26 000.00	7%		
sierpień	23 000.00	8%	25 000.00	7%		
wrzesień	23 000.00	8%	25 000.00	7%		
październik	-	0%	37 500.00	10%		
listopad	24 500.00	8%	34 000.00	9%		
grudzień	34 655.00	12%	48 255.35	13%		
	290 000.00	100%	360 755.35	100%		

[Dowód: akta kontroli str. 276 - 280]

Były Dyrektor Muzeum Pan Oskar Koszutski zeznał, że jego zdaniem „Starostwo jako organizator nie przekazywało dotacji na działalność Muzeum w kwocie niezbędnego minimum. Musiał starać się żeby jakoś przetrwać i zachować Muzeum.

Podał również, że „jak przeszliśmy pod Starostwo Powiatowe w Grodzisku dostawałem roczną dotację ok. 500 tys. zł, a następnie każdego roku mniej do 290 tys. zł w najgorszym roku. Podejmowane próby współprowadzenia Muzeum przez Starostwo i lokalne samorządy, województwo lub Ministerstwo Kultury skończyły się niepowodzeniem”.

Dodatkowo jego zdaniem błąd tkwił w przekazaniu muzeów literackich, które są jednocześnie muzeami wewnątrz do samorządów powiatowych, które tak naprawdę nie były zainteresowane prowadzeniem Muzeum o charakterze ogólnopolskim. [Dowód: akta kontroli str. 427]

W złożonych wyjaśnieniach Pani Alicja Matracka – Kościelny podała: (...) „Nieregularne otrzymywanie środków ze Starostwa Powiatu nie pozwala na jakiegokolwiek planowanie niezbędnych inwestycji, np. remontów, doraźnych napraw, nie mówiąc już o projektowaniu działalności kulturalno-upowszechnieniowej i edukacyjnej, choćby w podstawowym zakresie i z przynajmniej kilkumiesięcznym wyprzedzeniem. Składanie dodatkowych pism o przyznanie dodatkowych środków powoduje konieczność opracowywania wymaganych zmian i korekt planu finansowego, nawet kilkakrotnie w ciągu roku (co niewątpliwie dodatkowo angażuje czas i energię pracowników), która powinna być wykorzystana na realizację zadań statutowych Muzeum.

Ponadto wszelkie „środki zewnętrzne” zdecydowanie łatwiej i skuteczniej jest pozyskać instytucji o stabilnej sytuacji finansowej, mogącej wykazać regularność otrzymywania

podstawowych dotacji Organizatora, wykazującej się systematyczną, dobrze zaplanowaną działalnością merytoryczną.”[Dowód: akta kontroli str. 474]

5 Realizację wydatków na działalność programową i utrzymanie muzeum

Koszty Muzeum wyniosły 466,5 tys. zł w 2005 r., 516,5 tys. zł w 2006 r. i 118,8 tys. zł w I kwartale 2007 r.

Koszty związane z utrzymaniem Muzeum (tj. wynagrodzenia z pochodnymi, energia, ochrona usługi telekomunikacyjne i telefoniczne) w kwotach 349,7 tys. zł w 2005 r., 451,1 tys. zł w 2006 i 98,0 tys. zł w 2007 (I kwartał) stanowiły odpowiednio 75,0%, 87,3% i 82,5% kosztów ogółem.

Nakłady na remonty i konserwacje w kwotach 1,4 tys. zł w 2005 r., 14,3 tys. zł w 2006 r. stanowiły odpowiednio 0,3% i 2,8% kosztów. W I kwartale 2007 r. Muzeum nie poniosło żadnych nakładów na remonty. [Dowód: akta kontroli str. 203]

Według stanu na 30 kwietnia 2007 r. zatrudnienie w Muzeum wynosiło 9,3 osoby i w stosunku do roku 2005 zmniejszyło się o 0,75 osoby. Zmniejszyło się zatrudnienie w grupie kustoszy (z 3 osób w 2006 r. do 2 w 2007 r.). Wzrosło natomiast zatrudnienie w grupie pracowników administracyjno - księgowych z 4,55 osoby w 2005 r. do 6,6 osoby w 2007 r.

Średnie miesięczne wynagrodzenia w Muzeum wynosiło 2.164 zł brutto, przy czym wynagrodzenie kustoszy średnio wynosiło 2.206, a pracowników administracyjnych 1.770 zł. Średnie wynagrodzenie na stanowisku dyrektora Muzeum wzrosło z 4.214 zł w 2005 r. do 4.806 zł w 2007 r. [Dowód: akta kontroli str. 202]

5.1 Zobowiązania

W księgach Muzeum, według stanu na 30 kwietnia zaewidencjonowane były zobowiązania na kwotę 8.300,53 zł, z czego 1.992 zł (24%) były to zobowiązania przeterminowane, w stosunku do 3 kontrahentów, powstałe w 2001, 2004 i 2005 r. dotyczące robót dachowych, zakupu pocztówek i zakupu wydawnictw fachowych. Od ww. przeterminowanych zobowiązań nie były naliczane odsetki. [Dowód: akta kontroli str. 205 - 207]..

Główna księgowa Pani Alina Jankowska wyjaśniła, że taki stan zobowiązań przeterminowanych zastała po przejściu stanowiska głównego księgowego. [Dowód: akta kontroli str. 442]

Stosownie do art. 16 ust.1 i 2 naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niewykonanie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat, jest nim również dopuszczenie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych do niewykonania zobowiązania jednostki, którego termin płatności upłynął, wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli finansowej.

5.2 Rachunkowość

1. Stosownie do art. 10 ust. 1. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002, Nr 76, poz. 694 ze zm.) jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące: określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych, metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej: zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych. Jednostka powinna posiadać również opis systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera Stosownie do ust. 2 cytowanej ustawy kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację.

W Muzeum nie została opracowana polityka rachunkowości, a jako zakładowy plan kont przedłożony został wydruk kont syntetycznych z programu informatycznego Symfonia. [Dowód: akta kontroli str. 297 - 300].

Przesłuchiwana w charakterze świadka – była księgowa Muzeum Pani Krystyna Ślizankiewicz zeznała, że politykę rachunkowości opracowała w 2001 r. i przedłożyła do podpisu dyrektorowi Oskarowi Koszutskiemu, dokument był aktualizowany przez nią wraz ze zmieniającymi się przepisami. Z dokumentem został zapoznany audytor ze Starostwa badający działalność Muzeum w 2006 r. Nie potrafiła powiedzieć co stało się z tym dokumentem po jej odejściu z pracy. [Dowód: akta kontroli str. 420]

Były Dyrektora Muzeum Oskar Koszutski zeznał, że miałem zaufanie do księgowych. Według informacji uzyskanej od księgowej wszystkie dokumenty były sporządzone prawidłowo. Nie potrafił odpowiedzieć na pytanie o brak ww. dokumentu. [Dowód: akta kontroli str.429]

2. Z protokołu dotyczącego przejścia dokumentów finansowo księgowych przez Komisję w składzie Alicja Matracka – po. Dyrektora, Alina Jankowska – główny księgowy Muzeum, Barbara Kiliszek - inspektor kontroli finansowej w Starostwie Powiatowym w Grodzisku oraz Agnieszkę Plackowską – pracownika Muzeum, pod nieobecność głównej księgowej Krystyny Ślizankiewicz przebywającej na zwolnieniu lekarskim, wynika, że w dokumentacji finansowo księgowej znajdował się zakładowy plan kont, nie był tam uwzględniony dokument dotyczący polityki rachunkowości. [Dowód: akta kontroli str. 301 - 303]

Alina Jankowska – główna księgowa podała, że w przyjętych przez nią dokumentach nie ma żadnego opracowania dotyczącego polityki rachunkowości. Obecnie opracowywane jest zarządzenie dyrektora w tej sprawie. [Dowód: akta kontroli str. 442]

Stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Za rzetelne (ust. 2) uznaje się księgi rachunkowe, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, za prowadzone bezbłędnie (ust. 3) jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych, za sprawdzalne (ust. 4), jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych,

3. Stwierdzono, że w 2006 r. w księgach rachunkowych Muzeum nie zostały zaksięgowane koszty:
 - ⇒ wynagrodzeń od września – ostatnie zapisy na koncie 405 dokonano w sierpniu 2006 r. [Dowód: akta kontroli str. 368 - 369]
 - ⇒ pochodnych od wynagrodzeń – konto 406 narzuty na wynagrodzenia – zapisy kończyły się w lipcu, [Dowód: akta kontroli str. 371]

⇒ nie wprowadzony został - bilansu otwarcia konta środki trwałe, umorzenie środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, na rozrachunki (konta zespołu 2)
[Dowód: akta kontroli str. 310 - 344]

Przesłuchiwana w charakterze świadka – była księgowa Muzeum Pani Krystyna Ślizankiewicz zeznała, że z powodu pełnienia różnych innych obowiązków i przeciążania zadaniami nie była w stanie prowadzić na bieżąco ewidencji księgowej. W tym czasie realizowała: sprawy zamówień publicznych, sprawy sekretariatu, sprawy kadrowo – kancelaryjne, zastępstwo kasjera. Wszystkie polecenia wydawane były ustnie przez Dyrekcję tj. Pana Oskara Koszutkiego i Panią Alicję Matracką. Podała również, że była przeciążana pracą, a księgowania robiłam w biegu. Po odwołaniu Dyrektora Oskara Koszutkiego byłam dodatkowo obciążana koniecznością informowania osoby pełniącej obowiązki o pracy w Muzeum. Buntowała się, ale przyjmowała dodatkowe obowiązki z powodów rodzinnych, nie wykonanie poleceń dyrektora wiązało się z natychmiastowym wypowiedzeniem mi umowy o pracę. [Dowód: akta kontroli str. 421]

4. W treści art. 25 ust.1 pkt 1-2 oraz ust.2 ustawy o rachunkowości ustalony został sposób poprawiania stwierdzonych błędów w zapisach w zapisach księgowych. Stwierdzone błędy w zapisach poprawia się: przez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty; poprawki takie muszą być dokonane jednocześnie we wszystkich księgach rachunkowych i nie mogą nastąpić po zamknięciu miesiąca (pkt. 1) lub przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi (pkt.2). W razie ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca (ust. 2) lub prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera, dozwolone są tylko korekty dokonane w sposób określony w ust. 1 pkt 2.

W 2006 r. w księgach Muzeum stwierdzono, że nie zostały zamknięte w sposób trwały miesiące marzec, kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, październik, listopad. Operacje gospodarcze w okresie od marca do listopada zaksięgowane były jedynie w tzw. Buforze (przejściowa forma ksiąg przed zaksięgowaniem). Umożliwiało to dowolne usuwanie dokumentów finansowych.

Przesłuchiwana w charakterze świadka – była księgowa Muzeum Pani Krystyna Ślizankiewicz zeznała, że nie zamykała miesięcy ponieważ sama prowadziłam księgi i brała za to pełną odpowiedzialność, a ustawowy obowiązek zamykania ksiąg jest na

koniec okresu obrachunkowego – na koniec roku. W jej ocenie wiele księgowych nie chcąc stosować zapisów korygujących w ten właśnie sposób organizuje swoją pracę. [Dowód: akta kontroli str. 421]

5. W dniu 7 grudnia 2006 r. były Dyrektor Oskar Koszutski zażądał do Muzeum zwrotu przedmiotów, które stanowiły jego własność a znajdowały się w gabinecie w Muzeum. Pełniąca obowiązki Dyrektora Muzeum Pani Alicja Matracka – Kościelny zwróciła się do ówczesnej głównej księgowej Pani Krystyny Ślizankiewicz o weryfikację z księgą inwentarzową przedmiotów nietrwałych przedmiotów, o zwrot których (jako własnych) ubiegał się Pan Oskar Koszutski. Z przeprowadzonego w grudniu 2006 r. „spisu z natury” wyposażenia znajdującego się w gabinecie dyrektora wynikało, że 13 przedmiotów (np. szafa oszklona, regał trzy półkowy, biurko na komputer, radio, radiomagnetofon) nie były ujęte w księgach inwentarzowych muzeum. Nie wszystkie również przedmioty znajdujące się na stanie Muzeum były ocechowane. Pani Krystyna Ślizankiewicz nie potrafiła zidentyfikować kilku przedmiotów o zwrot których ubiegał się były dyrektor: np. magnetofon (bez symbolu i firmy). [Dowód: akta kontroli str. 377 - 378]

W złożonych zeznaniach była główna księgowa Pani Krystyna Ślizankiewicz podała, że pracowała na stanowisku głównego księgowego do 31 marca 2007 r., w związku z wypowiedzeniem złożonym przeze mnie 19 grudnia 2006. W okresie od grudnia do marca przebywała na zwolnieniu lekarskim. Przyczyną wypowiedzenia było wyczerpanie nerwowe związane z bardzo złą atmosferą w pracy, powodowaną przez Dyrektora Koszutskiego i Panią Alicję Matracką. Bezpośrednim powodem złożenia wypowiedzenia był nasilający się konflikt z Panią Alicją Matracką z powodu faktu, że nie byłam w stanie w krótkim czasie odpowiedzieć jakie przedmioty w gabinecie Dyrektora Koszutskiego – po jego odejściu z pracy stanowią własność muzeum a które były jego osobistą własnością. Nie było protokółów zdawczo odbiorczych, a przedmioty w gabinecie Dyrektora nie były ocechowane. [Dowód: akta kontroli str. 419]

6 Gospodarowanie środkami przekazanymi na działalność inwestycyjną Muzeum.

Na zakupy środków trwałych Muzeum wydatkowało w 2005 r. kwotę 61,4 tys. zł, co stanowiło 13,2% w stosunku do kosztów rocznych. W latach 2006 i 2007 (I kwartał) w Muzeum nie były kupowane żadne środki trwałe. [Dowód: akta kontroli str. 203]

Muzeum zakupiło system telewizji obserwacyjnej – za kwotę 16,4 tys. zł oraz fortepian KAWAI RX-2A – za kwotę 45.000 zł. [Dowód: akta kontroli str. 282 - 295]

Środki na zakup fortepianu Muzeum otrzymało na podstawie wniosku złożonego przez Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim do Ministerstwa Kultury w dniu 5 czerwca 2005 r., do programu operacyjnego pn. „Rozwój infrastruktury kultury oraz wzrost aktywności zarządzania kulturą”. W wyniku zawartego porozumienia Departament Szkolnictwa Artystycznego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznał 45.000 zł na zakup nowego fortepianu. [Dowód: akta kontroli str. 282 - 289].

W dniu 20 października 2005 r. Starosta Powiatu Grodzkiego Pan Marek Wieźbicki poinformował Ministerstwo Kultury, że po wnikliwej analizie ofert uznał, że optymalnym instrumentem do zakupu dla Muzeum w Stawisku będzie fortepian klasyczny Kaway o numerze seryjnym 2485297 oferowany do sprzedaży przez PPHU „Nutka” z Zabrze.[Dowód: akta kontroli str.290 - 291].

O dokonanych wyborze poinformował Starostę Powiatu Grodzkiego Pan Oskar Koszutski – były dyrektor Muzeum oraz Pani Alicja Matracka – Kościelny. [Dowód: akta kontroli str.292].

Umowę w sprawie nabycia fortepianu zawarł, jednoosobowo, w dniu 21 listopada 2005 r. z firmą PPHU „Nutka” Pan Oskar Koszutski. [Dowód: akta kontroli str. 293 - 295]

Pan Oskar Koszutski sprawdził fakturę wystawioną przez firmę PPHU „Nutka” w dniu 13 grudnia 2005 r., i zatwierdził ją pod względem celowości, legalności i gospodarności oraz zgodności z ustawą o zamówieniach publicznych. [Dowód: akta kontroli str.295 - 296]

Stosownie do art. 96 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych w trakcie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający sporządza pisemny protokół postępowania zawierający co najmniej: opis przedmiotu zamówienia; informację o trybie udzielenia zamówienia; informacje o wykonawcach; cenę i inne istotne elementy ofert, wskazanie wybranej oferty lub ofert.

Stosownie do ust 5 wzory protokołów oraz zakres dodatkowych informacji zawartych w protokole określił w rozporządzeniu Prezes Rady Ministrów.

W Muzeum nie sporządzono protokołu z przeprowadzonego postępowania.

Pan Oskar Koszutski – były Dyrektor Muzeum zeznał, że zakup fortepianu był załatwiany poza nim. Załatwiała go Pani Matracka, która wystąpiła o przyznanie grantu na zakup

fortepianu, jako Prezes Ogrodu Sztuk i Nauk. Po przyznaniu grantu Stowarzyszeniu, zorientowała się, że przejęcie fortepianu na majątek Stowarzyszenia będzie trudne i kłopotliwe. W związku z tym umowa z Ministerstwem Kultury została zmieniona i jako realizator dotacji zostało przedstawione Starostwo z przeznaczeniem instrumentu dla muzeum. Pieniądze zostały przekazane na konto Starostwa i odbywały się rozmowy jak zrealizować zakup. Ze Starostwem były ustalane zasady zawarcia umowy. Zakup był konsultowany z osobą odpowiedzialną w Starostwie za zamówienia publiczne i ze Skarbnikiem. Samo otrzymanie fortepianu odbyło się w specyficznym trybie. Nie był to zakup ani z wolnej reki ani w formie przetargu, ale na podstawie wskazania przez ekspertów w Ministerstwie Kultury. Wskazanie dotyczyło konkretnego instrumentu. Uznałem że tego typu konsultacje i negocjacje wyczerpują postępowanie o przeprowadzenie zamówienia publicznego. Dlatego zawarłem umowę i podpisałem fakturę. Dodatkowo z mojej interpretacji ustawy Prawo zamówień publicznych wynikało, że instrumenty muzyczne są wyłączone spod ustawy. [Dowód: akta kontroli str. 429]

Pani Alicja Matracka – Kościelny podała, że (...) „w Ministerstwie uzyskała informacje, że wniosek powinno zdecydowanie złożyć Muzeum. Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawo i obowiązek złożenia takiego wniosku spoczywał na Organizatorze, czyli na Starostwie Powiatu. Opracowała zatem wniosek, załączając obszerną dokumentację w postaci folderów, plakatów, kalendarium imprez (ponad 300), które odbyły się w Stawisku w latach 1994 – 2004 we współpracy ze Stowarzyszeniem Ogród Sztuk i Nauk. Osoby uprawnione ze strony Organizatora Muzeum zaakceptowały i podpisały wniosek, który złożyła w Ministerstwie. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony, przyznano dotację w wys. 45 tys. zł. na zakup fortepianu. (...).

Z przeprowadzonego przez nią rozpoznania wynikało, że w ramach tej kwoty można kupić jedynie stary fortepian (spełniający konieczne kryteria techniczne jako instrumentu, na którym się koncertuje) i pokryć koszty jego remontu. W międzyczasie rozpoczął się w Warszawie Międzynarodowy Konkurs Chopinowski. Okazało się, że w Akademii Muzycznej w Warszawie są wystawione do sprzedaży po cenach promocyjnych nowe fortepiany, f-my Kaway, specjalnie z okazji Konkursu przywiezione przez japońskiego producenta. Informację o możliwości zakupu fortepianu z takiego źródła natychmiast przekazałam ówczesnemu Dyrektorowi. Poinformowała także Ministerstwo i Starostwo o możliwości dokonania takiego zakupu. Przy pomocy stroiciela, stale współpracującego z Muzeum wybrany został instrument „Kawai RX-2A” spośród trzech, optymalny ze względu na cenę, wielkość i parametry

techniczne. Sprzedawca w ramach promocji dołączył specjalistyczny stołek dla pianisty, wartości ok. 1200 zł. Ministerstwo podpisało ze Starostwem umowę, w załączniku której wskazano na celowość zakupu instrumentu Kaway . Umowę na zakup fortepianu podpisał ówczesny Dyrektor – p. O. Koszutski, fakturę akceptującą do wypłaty kwotę 45 tys. zł. podpisał O. Koszutski i ówczesna główna księgowa – K. Ślizankiewicz.(...). [Dowód: akta kontroli str. 511 - 513]

Treść protokołu zostanie opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

Poprzez zamieszczenie w protokóle kontroli niżej wymienionych pouczeń Kontroler informuje Panią dr Alicję Matracką - Kościelny, Dyrektor Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku o przysługującym jej prawie:

- ⇒ zgłoszenia przed podpisaniem protokółu kontroli w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokółu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokóle kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK);
- ⇒ odmowy podpisania niniejszego protokółu, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokółu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK – biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- ⇒ złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień, co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości, opisanych w niniejszym protokóle kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli pod poz. 10.

W dniu 20 lipca 2007 r. jeden egzemplarz protokółu kontroli doręczono Pani dr Alicji Matrackiej – Kościelny – Dyrektor Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku.

Podkowa Leśna, dnia 20 lipca 2007 r.

Małgorzata Orłowska

**Główny specjalista kp. w Departamencie Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli**

Podkowa Leśna, dnia sierpnia 2007 r.

Pani dr Alicja Matracka – Kościelny
Dyrektor Muzeum
im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów
w Stawisku